

هسته خودکفایی - تحقیقاتی صنایع آردونان

ارزش غذایی آرد گندم

با تأکید بر تأثیر درجه استخراج

مهندس خسرو احمدزاده

مترجم:

دکتر حسین یزدجردی

اردیبهشت ماه ۱۳۶۸

هسته خودکفایی - تحقیقاتی صنایع آردونان

ارزش غذائی آرد گندم

با تأکید بر تأثیر درجه استخراج

مترجم: دکتر حسین یزدجردی

مهندس خسرو احمدزاده

اردیبهشت ماه ۱۳۶۸

آنچه در صفحات بعد خواهد آمد بخش‌هایی از کتاب *Modern Cereal Chemistry* است که توسط همکاران گرامی آقایان مهندس خسرو احمد زاده و دکتر حسین یزدجردی انتخاب و به فارسی ترجمه شده است .

در بر گرداندن مطالب بزبان فارسی دقت شده است که امانت کامل در ترجمه و انتقال مطالب به خواننده رعایت گردد .

هدف از این کوشش آشنائی با تجارب ممالک دیگر و یافتن روش‌هایی است که میتواند با تغییراتی بعنوان الگو و یا حداقل پیش‌زمینه‌های علمی مورد استفاده متخصصین ایرانی قرار بگیرد . طبیعی است که این کوشش با کاستی‌هایی همراه باشد و احتمالاً نکاتی دیگر باید به آن اضافه شود تا مقبول طبع صاحب‌نظران قرار بگیرد بدین لحاظ ارائه مطالبی دیگر از جناب محققین و - صاحب‌نظران در جهت تکمیل این نشریه مورد استقبال و سپاسگزاری خواهد بود .

هسته خود کفائی - تحقیقاتی صنایع آرد

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	مقدمه
۱	مفهوم تغذیه
۲	نقش آب در رژیم غذایی روزانه
۳	نقش کربوهیدراتها و چربی در رژیم غذایی روزانه
۳	نقش پروتئین ها در رژیم غذایی روزانه
۴	نقش مواد معدنی در رژیم غذایی روزانه
۵	نقش ویتامین ها در رژیم غذایی روزانه
۶	تحقیقات اولیه در مورد ارزش غذایی غلات و نان
۱۰	تحقیقات انجام شده در مورد تاثیر درجه استخراج روی مواد مغذی
۱۴	نتایج تحقیقات اخیر در زمینه تغذیه
۲۰	اثر اسید فیتیک روی جذب کلسیم و آهن
۲۲	انتخاب خط مشی جدید - آرد تقریباً " سفید یا غنی کردن آرد سفید
۳۶	مواد مغذی در آرد و ویتامین های موجود در غلات
۳۶	ویتامین B_1 (تیامین)
۳۸	ریبو فلاوین
۳۹	نیکوتینیک اسید
۴۰	پانتوتینیک اسید
۴۱	پیری ذوکسین
۴۰	بیوتین
۴۳	ویتامین B_{12} (کوبالامین)
۴۳	ویتامین E
۴۳	نتایج تحقیقات بعد از جنگ
۴۴	گزارش نان پس از جنگ
۴۵	آزمایشات نیو فاندلند
۴۷	گزارش وی دوسان - مک کنس
۵۰	گزارش کوهن درباره ترکیب و ارزش غذایی آرد
۵۴	بحث و نتیجه گیری نهائی و دیدگاههای در مورد مسائل مربوطه
۶۲	منابع اطلاعاتی

مقدمه :

غلات و بخصوص انواع نانهای بدست آمده از آن از آغاز پیدایش تمدن یکی از غذاهای اصلی بشر بوده و امروزه نیز هنوز تشکیل دهنده قسمت عمده غذای انسان در نقاط مختلف دنیا میباشد. بهمین جهت ارزش غذایی غلات و بخصوص نان گندم از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بمنظور مطالعه این موضوع لازمست که شمه‌ای در مورد تغذیه بطور اعم گفته شده و بعضی حقایق لازم در این زمینه روشن گشته سپس مسائلی که به غلات و بخصوص آرد و نان مربوط میگردد در چارچوب اصول تغذیه بطوردقیقتی مورد بررسی قرار گیرد.

مفهوم تغذیه :

تغذیه یعنی عملیاتی که طی آن غذای دریافت شده بوسیله یک موجود زنده موجبات رشد، فعالیت، تامین سلامتی و تولید مثل را فراهم سازد. بعضی از غذاها مغذی تر از غذاها دیگر میباشد بعبارت دیگر ارزش بیشتری در حفظ رشد و سلامتی دارند. مفید بودن یک غذا بستگی به مواد مغذی موجود در رژیم غذایی دارد و بسیار مهم است که همیشه رژیم غذایی بصورت یک مجموعه در نظر گرفته شود.

غذا شامل بعضی و یا همه مواد تشکیل دهنده زیر میباشد :

- ۱- آب .
- ۲- پروتئین .
- ۳- کربوهیدرات .
- ۴- چربی .
- ۵- مواد معدنی .
- ۶- ویتامین ها .

رژیم غذایی بصورت یک مجموعه هنگامی رضایت بخش است که مقدار کافی از هر یک از مواد فوق را برای تامین رشد و ترمیم نسوج از بین رفته و تامین انرژی و حرارت مورد نیاز بدن دارا باشد. بدن انسان بی شباهت به یک موتور نبوده و لازمست بوسیله سوخت لازم تولید انرژی و حرارت بنماید این وظیفه محدود به یک نوع از مواد مغذی نبوده و کربوهیدراتها و چربی ها و پروتئین ها همگی میتوانند حرارت و انرژی تولید نمایند.

(2) McCance و Widdowson ارزش حرارتی غذاها را مختلف را بشرح زیر

تعیین کرده اند :

- ۱- یک گرم پروتئین ۴/۱ کالری حرارت تولید مینماید .
- ۲- یک گرم کربوهیدرات ۳/۷۵ کالری حرارت تولید مینماید .
- ۳- یک گرم چربی ۹/۳ کالری حرارت تولید مینماید .

با استفاده از اطلاعات فوق میتوان ارزش حرارتی انواع مواد غذایی را که ترکیبات آنها مشخص میباشد محاسبه نمود. در زیر ارزش حرارتی بعضی غذاهای معمولی برحسب کالری برای هر پوند از غذا نمایش داده میشود :

کالری	۱۰۳۷	۱- نان سفید
کالری	۱۰۱۲	۲- نان آرد کامل
کالری	۲۰۰۶	۳- استیک
کالری	۱۵۰۱	۴- ران گوسفند
کالری	۳۶۰	۵- مرغ
کالری	۳۰۳	۶- شیر
کالری	۱۹۲	۷- کلم
کالری	۶۵۹	۸- تخم مرغ
کالری	۱۹۶	۹- سیب
کالری	۳۵۰۳	۱۰- کره
کالری	۲۰۱۱	۱۱- پنیر چرب

ارزش حرارتی پروتئین ها و کربوهیدراتها تقریبا " با یکدیگر برابرند و غذاهای پروتئین دار معمولا" گرانتز از غذاهای کربوهیدرات دار میباشد چون پروتئین ها در بدن وظائف بخصوص دیگری دارند که از عهده کربوهیدراتها ساخته نیست بنابراین مصرف پروتئین فقط بمنظور تولید حرارت ، اقتصادی نخواهد بود و این لزوم بکار رفتن نشاسته ها و قند ها و در نتیجه مصرف غلات را توجیه مینماید . نیاز به حرارت و انرژی نیز به نسبت کار بدنی و سن و جنسیت در افراد مختلف متفاوت خواهد بود نقش آب در رژیم غذایی روزانه :

اغلب اوقات اهمیت تامین آب مورد نیاز بدن مورد توجه قرار نمیگیرد . یک مرد معمولی در حالت استراحت روزانه ۹۰۰ میلی لیتر آب از طریق ریه ها و پوست و حدود ۴۰۰ میلی لیتر از طریق ادرار از دست میدهد . متابولیسم معمولی حدود ۲۰۰ میلی لیتر آب تولید مینماید بنابراین حتی در شرایط استراحت نیز اقلا" روزانه یک لیتر آب بمنظور حفظ سلامتی بدن مورد نیاز میباشد . بیش از - ۶۰ درصد از وزن بدن از آب تشکیل یافته و از دست دادن ۲۰ درصد از آن موجب مرگ خواهد شد . حدود ۷۵ درصد غذای مصرف شده را آب تشکیل میدهد بطور مثال میوه جات حاوی ۹۰ درصد آب میباشد . غذای پخته شده نیز حاوی مقدار زیادی آب میباشد بنابراین آب بدست آمده از صرف غذا بیش از یک لیتر بوده و احتمالا" نیاز به نوشیدن بیش از یک و نیم لیتر آب بصورت مستقیم میباشد که کل مصرف روزانه ممکنست به سه لیتر رسیده و یا حتی از آن تجاوز نماید . از آنجائیکه معمولا" آب بمقدار فراوان در دسترس بوده و حتی برای طبقات کم درآمد نیز تامین آن مسأله ای نمیشد بنابراین با وجود مهم بودن این ماده ، نیازی به بحث

بیشتر درباره آن نمیباشد .

نقش کربوهیدراتها و چربی در رژیم غذایی روزانه :

بطوریکه گفته شد کربوهیدراتها که عموماً " نشاسته‌ها و قندها میباشند عمدتاً " نیاز انرژی و حرارتی بدن را بصورت عامه پسند و ارزانی برطرف مینمایند بنابراین نان که غذایی غنی از کربوهیدراتها میباشد سهم مهمی در تأمین نیازهای انرژی بدن در رژیم غذایی روزانه ایفاء مینماید و جز در موارد کاملاً استثنائی احتمالاً " نان ارزانتترین غذای در دسترس در اغلب کشورهای دنیا بحساب میآید. بایستی دقت شود که تفاوت بین نان سفید و قهوه‌ای از این نقطه نظر زیاد نبوده و امتیاز نان سفید اندکی بیشتر میباشد . یکی از ساده‌ترین اشکال کربوهیدراتها ، گلوکز یا دکستروز میباشد و از نظر متخصصین تغذیه ، مهمترین نوع کربوهیدرات شناخته شده است . عملاً " کلیه کربوهیدراتها در بدن انسان قبل از جذب و ورود به جریان خون به این شکل تبدیل میشوند . سوختن گلوکز و یا اکسیده شدن آن حرارت و انرژی بدن را تأمین مینماید بنابراین مصرف مستقیم گلوکز سریعترین روش جهت بدست آوردن انرژی و حرارت بحساب میآید. بطور کلی نشاسته‌ها که قسمت عمده‌ای از غذای روزانه را تشکیل میدهند به گلوکز تبدیل شده و مصرف میشوند که این تبدیل در بزرگسالان بهتر از کودکان صورت میپذیرد.

چربی‌ها نیز در اثر سوختن در بدن حرارتی بیشتر از کربوهیدراتها ایجاد مینمایند در واقع در صورتیکه کربوهیدرات در رژیم غذایی موجود نباشد میتوان بجای آن با جایگزینی چربی کمبود بدن را رفع نمود که البته این رژیم مطابق میل افرادی که در مناطق گرمسیر زندگی میکنند نمیباشد در صورتیکه در مناطق قطبی چربی اغلب اصلی‌ترین منبع تأمین انرژی بحساب میآید. مصرف روزانه چربی تحت شرایط معمولی حدوداً " ۱۰۰ گرم پذیرفته شده و از آنجائیکه به نسبت قیمت آن نیز گرانتر میباشد لذا کمتر بمنظور تولید انرژی در مقیاس وسیع بکار برده میشود ولی چون بعضی از چربی‌ها موجب بهتر شدن طعم غذا میگردد لذا بکار گیری آنها در غذا ضروری بنظر میرسد .

نقش پروتئین‌ها در رژیم غذایی :

پروتئینی موجود در رژیم غذایی ، اسیدهای آمینه لازم را برای ساخت پروتئین‌های بدن انسان تأمین مینماید که از اتصال اسیدهای آمینه بیشماری به یکدیگر نتیجه میشود . ارزش بیولوژیکی یک غذای پروتئینی بخصوص زمانی مشخص میشود که آن غذا بتواند اسیدهای آمینه‌ای را ارائه دهد که بدن بآنها نیازمند بوده و قادر بساختن آنها نباشد . کمبود بعضی اسیدهای آمینه ممکنست منجر به بعضی بیماریهای سوء تغذیه گردد بطوریکه قبلاً" نیز اشاره شد پروتئین نیز - ایجاد انرژی مینماید ولی بعزت گرانی آن عاقلانه بنظر نمیرسد که بمنظور

تولید انرژی مصرف شود و وظیفه اصلی آنها در غذا ، ساختن ماهیچه و نگهداری نمودن از آن و مرمت نسوج از بین رفته میباشد .

در یک رژیم غذایی رضایت بخش علاوه بر کمیت پروتئین ، کیفیت پروتئین نیز بایستی رضایت بخش باشد . منظور از کیفیت پروتئین تنوع اسیدهای آمینه موجود در غذا میباشد که بتواند کمبود بدن را رفع نماید . هشت عدد از اسیدهای آمینه معروف بنا مهای والین (Valine) ، لوسین (Leucine) ، ایزولوسین (Isoleucine) ، ترئونین (Threonine) ، متیونین (Methionine) ، فنیل آلانین (Phenylalanine) ، لیزین (Lysine) و تری توفان (Tryptophan) قابل ساخته شدن بوسیله بدن نمیشوند و بهمین دلیل " اسیدهای آمینه لازم " نامیده میشوند و بایستی در غذاهای مصرفی موجود باشند .

پروتئین هایی که منشاء گیاهی دارند عموماً " نمیتوانند کلیه اسیدهای آمینه مورد نیاز را تامین کنند و ارزش بیولوژیکی آنها محدود میباشد . این پروتئین معمولاً فاقد لیزین بوده و تاحدی کمبود تری توفان و ترئونین دارند بنابراین بمنظور تنظیم یک رژیم غذایی روزانه معمولاً است که ۵۰ درصد از پروتئین لازم با منشاء حیوانی انتخاب گردد .

بطور کلی بعلت وسعت و تنوع در انواع اسیدهای آمینه که پروتئین حیوانی ارائه مینماید آنرا پروتئین درجه یک نامیده و در مقابل پروتئین گیاهی پروتئین درجه دو خوانده میشود . اگر چه آزمایشهای متعدد تغذیه حیوانات برتری پروتئین حیوانی را به پروتئین گیاهی ثابت کرده است ولی این برتری صرفاً " مربوط به اسیدهای آمینه نبوده و عامل دیگری از پروتئین حیوانی در این امر دخالت داشته است . بدون شک وجود ویتامین B_{۱۲} در پروتئین حیوانی ر ل مهمی را ایفاء مینماید ولی شاید تفاوت بین این دو نوع پروتئین در آن خلاصه نشود .

غلات بیشتر نیاز پروتئین بدن را رفع مینماید ولی مصرف پروتئین حیوانی برای جبران کمبود " اسیدهای آمینه لازم " ضروری است .

نقش مواد معدنی در رژیم غذایی :

یک رژیم غذایی زمانی سلامتی را تضمین مینماید که حاوی مقدار کافی از مواد معدنی مختلف باشد . مواد معدنی عمده مانند سدیم ، پتاسیم ، کلسیم ، منیزیم و آهن و همچنین یونهای کلرور ، سولفات و فسفات میباشد که نسبت توزیع آنها نیز اهمیت فراوانی دارد . ضمناً " مقادیر جزئی مس ، منگنز ، روی ، آلومینیوم ، فلورور و ید نیز برای یک رژیم غذایی لازم میباشد . وجود کلسیم و فسفر از اهمیت زیادی برخوردار است زیرا قسمت اعظم دندانها و اسکلت بدن از

فسفات کلسیم تشکیل یافته است . وجود آهن و ید بمقدار مناسب لازم بوده ولی مقدار آن در مقایسه با کلسیم و فسفر کمتر خواهد بود . وجود آهن برای تولید خون و وجود ید برای خوب عمل کردن غده تیروئید میباشد . مقدار کمی فلوئور در غذا یا آب مصرفی از پوسیدگی دندان جلوگیری مینماید ولی مقدار زیادتر از لزوم آن نیز مضر خواهد بود .

نقش ویتامین ها در رژیم غذایی :

تا اوائل قرن بیستم فیزیولوژیست ها تصور میکردند که برای تامین یک رژیم کامل غذایی ، کربوهیدراتها ، پروتئین ، چربی ، مواد معدنی و آبکفایت مینماید در صورتیکه بعدها آزمایش روی حیوانات آزمایشگاهی نشان داد که تغذیه مواد غذایی فوق بطور مطلق و باندازه مکفی نیز نمیتواند از مرگ این حیوانات جلوگیری نماید و علت آن با انجام تجربیات مختلف بتدریج روشن شد که بمنظور حفظ سلامتی علاوه بر مواد غذایی فوق عوامل دیگری نیز که بطور وفور در غذاهای طبیعی یافت میشوند لازم میباشد که عوامل تکمیلی غذا نامیده شد . که بعد ها بنام ویتامین خوانده شدند و چون در آن ایام علم کافی برای شناخت آنها نبود نام گذاری انواع آنها با استفاده از حروف الفباء مرسوم گردید . امروزه علاوه بر شناخته شدن خواص ویتامین ها ساختمان و ترکیبات شیمیائی اغلب آنها برای بشر شناخته شده است . اغلب آنها با استفاده از قابلیت سنتز شدن بطور مصنوعی ساخته شده اند و بصورت تجارتي در دسترس میباشد و پس از شناخته شدن ترکیب شیمیائی هر یک از ویتامین ها ، نام شیمیائی آن جایگزین نامگذاری الفبائی آنها گردیده است . با پیشرفت تحقیقات در این زمینه یک گروه از ویتامین ها مانند ویتامین B که روزی بعنوان یک ویتامین شناخته شده بود و در واقع مخلوطی از ویتامین B₁ و B₂ بوده اکنون دارای ۱۲ عضو میباشد .

شناخت انواع ویتامین ها انقلابی در علم تغذیه بوجود آورده و نقش غلات و محصولات بدست آمده از آن را در غذای روزانه بشر روشن تر نمود . عمده ترین ویتامین های غلات گروه ویتامین های B میباشد و البته تا حدی ویتامین E نیز در آنها یافت میشود . گروه ویتامین های B بطور گسترده ای در غذاهای طبیعی یافت میشوند ولی وجود آنها در غلات که حاوی مقادیر نسبتا " زیادی نشده میباشد بیشتر از این جهت حائز اهمیت است که این ویتامین ها و بخصوص ویتامین B₁ با متابولیسم کربوهیدراتها ارتباط دارند . بنابراین نیاز به ویتامین B₁ که تیامین نیز نامیده میشود بی ارتباط با کسبانرژی حاصل از مواد غیر چربی نمیشود . عموما " پذیرفته شده که یک واحد بین المللی (i. u.) ویتامین B₁ برابر با ۳ میکروگرم از ویتامین خالص میباشد . بین سالهای جنگ ۱۹۱۴ تا ۱۹۱۸ در محلی بنام Kut مرضی بری نتیجه شده از کمبود ویتامین B₁ حادث شد که علت آن ارائه ویتامین B₁ باندازه یک i. u. برای هر ۱۴ کالری

(غیر چربی) بود که با بالا بردن این نسبت با اندازه یک $i. u$ برای هر کالری (غیر چربی) بوسیله جایگزینی آرد زبر درجه پائین بجای آرد سفید این مشکل بر طرف گردید .

از آنجائیکه بمنظور جذب شدن کربوهیدراتها ، کسب ویتامین B_1 نیز بصورت همگام با آن مورد لزوم است در صورتیکه مواد قندی بمقدار زیاد مصرف شود چون مواد قندی کربوهیدرات خالص بوده و هیچ ویتامین B_1 ندارد از نظر متخصص تغذیه نکته ای حائز اهمیت خواهد بود . در ایام جنگ جهانی دوم مصرف مواد قندی از $4/8$ اونس به $1/8$ اونس تقلیل یافت که نشان دهنده کاهش 350 کالری در انرژی کسب شده بود این کمبود بوسیله مصرف بیشتر نان که دارای ویتامین B_1 نیز بود رفع گردید این تغییر رژیم موجب بهتر شدن وضعیت سلامتی مردم در ایام جنگ گردید . کمبود دو ویتامین از گروه ویتامین های B بناهای ریبوفلاوین و اسید نیکوتینیک که در غلات یافت میشوند نیز میتوانند اثر مخربی بر سلامتی داشته باشد که البته در کشورهایی که شیر (منبع سرشار از ریبوفلاوین بمقدار 2 میکروگرم در گرم) و گوشت (منبع غنی از اسید نیکوتینیک بمقدار حدوداً 55 میکروگرم در گرم) بمقدار کافی مصرف میشود خطر کمتری در مورد این کمبودها وجود خواهد داشت .

تحقیقات اولیه در مورد ارزش غذایی غلات و نان :

ارزش غذایی آرد سفید و آرد کامل و مقایسه آنها با یکدیگر مدتهای مدیدی مورد بحث و بررسی قرار گرفته بود . عده زیادی از مردم تصور مینمودند که بدلیل تولید آرد سفید مواد با ارزش غذایی موجود در گندم بهدر رفته و بجای اینکه انسان مصرف کننده آنها باشد بعنوان خوراک حیوانات مورد مصرف قرار میگرفت بعضی نیز به غلط آرد سفید را کم و بیش بعنوان نشاسته تلقی مینمودند . معهذ آرد سفید بیشتر مورد تقاضا بوده و مردم نان حاصل از آن را به نان سیاه که از آرد کامل تهیه میشود ترجیح میدادند .

در مقام دفاع از نان سفید بایستی این حقیقت عنوان گردد که تقریباً کلیه مواد این نوع نان جذب بدن انسان شده در حالیکه قسمتی از مواد نان قهوه ای جذب نمیکردد و بعبارت دیگر قابلیت هضم نان سفید بیشتر از نان قهوه ای میباشد . برای اینکه مطلب فوق بهتر روشن شود به موردی اشاره میشود که در طی سالهای جنگ جهانی اول (1914 تا 1918) بوسیله کمیته انجمن سلطنتی انگلستان مورد بررسی قرار گرفت . تحقیقات نشان داد که قابلیت هضم بمنظور ایجاد انرژی (کالری) در مورد آرد با استخراج 70% ، 92 درصد بوده و در مورد آرد با استخراج 80 درصد ، 87 درصد میباشد در حالیکه قابلیت هضم بمنظور جذب پروتئین در مورد آردهای با درجات استخراج 70% و 80 درصد بترتیب 89 درصد و 81 درصد بوده

است. در همان حال مشاهده گردید که محصولات جانبی گندم (سبوس و جوانه گندم) بوسیله دام و طیور بهتر مورد استفاده قرار گرفته و اقلام با ارزش تری مانند گوشت و شیر و تخم مرغ و غیره تولید مینماید.

حدود پنجاه درصد از مزایای حاصل از بالا بردن درجه استخراج از ۷۰ درصد به ۸۰ درصد و افزایش مواد مغذی موجود در آرد بعلت عدم قابلیت هضم آن بوسیله معده انسان از بین میرود.

جدول (۱) مورد استفاده قرار گرفتن مواد مغذی با تغییرات درجه استخراج (از گزارش تهیه شده بوسیله انجمن سلطنتی در سال ۱۹۱۶)

کالری (به میلیون)		پروتئین به تن		تولید آرد به تن	درجه استخراج
قابل هضم	کل	قابل هضم	کل		
۱۵ ۱۱۷ ۰۰۰	۱۷ ۳۷۶ ۰۰۰	۴۶۴ ۰۰۰	۵۷۳ ۰۰۰	۴ ۷۷۵ ۰۰۰	۸۰ درصد
۱۳ ۹۸۷ ۰۰۰	۱۵ ۲۰۳ ۰۰۰	۴۲۷ ۰۰۰	۴۸۰ ۰۰۰	۴ ۱۷۸ ۰۰۰	۷۰ درصد
۱ ۱۳۰ ۰۰۰	۲ ۱۷۳ ۰۰۰	۳۷ ۰۰۰	۹۳ ۰۰۰	۵۹۷ ۰۰۰	مزایای ۱۰ درصد اضافی

در صورت بالا بردن درصد استخراج از ۷۰ درصد به ۸۰ درصد قابلیت هضم تقریباً به نصف میرسد. این تغییرات موجب کاهش غذای دام و طیور شده که در نتیجه طبق محاسبات انجام شده فقط ۷ درصد افزایش پروتئین و ۵ درصد افزایش کالری نتیجه ده درصد افزایش درصد استخراج خواهد بود.

(۱۶۰۱۷۰۱۸)

در این زمینه کارهای اولیه توسط (۱۵) Brunton و Tunncliffe و (۱۹) Snyder انجام شده است شاید Hamill در سال ۱۹۱۱ به واضح ترین وجهی در این زمینه اظهار نظر نموده که عبارتست از:

" طرز تلقی اینکه آرد سفید معمولی و آرد سفید نول عملاً عاری از پروتئین و مواد ازته بوده و در مقابل نان تهیه شده از آرد کامل سرشار از مواد فوق است کاملاً اشتباه میباشد در صورتیکه مقدار اختلاف بین این دو زیاد نبوده و مقدار قابل توجهی از این اختلاف نیز بعلت جذب غیر کامل درجهها ضامه انسان کاهش مییابد بطوریکه آرد نولی که از یک نوع گندم بدست میآید ممکنست از کل یک گندم از نوع دیگر و یا آرد کامل مربوط به آن پروتئین بیشتری داشته و انرژی بیشتری تولید نماید. "

در سال ۱۹۱۹ در ایالات متحده آمریکا Osborne و (۲۰) Mendel نیز بیان مشابهی نمودند که:

" از آنجائیکه قسمت عمده آردی که در این مملکت به همراه سایر مواد غذایی تکمیل کننده مصرف میگردد نیازهای انسان را به پروتئین بهتر از سبوس

گندم رفع مینماید بنابراین امتیاز بخصوصی در تبدیل گندم به آرد کامل بنظر نمی رسد بنابراین جز در موارد استثنائی اضافه کردن سبوس و جوانه گندم به آرد قابل توجیه بنظر نمی رسد . " .

بهر حال عقیده استفاده از آردهای تیره تر و درجات استخراج بالابمنظور تولید نان پس از ثابت شدن اینکه آرد قهوه‌ای از آرد سفید از نظر محتوای ویتامینهای B غنی تر میباشد طرفداران بیشتری پیدا نمود که البته اغلب اوقات در این مورد اغراق بیشتری گفته شد و تصور باطلی از قبیل اینکه آرد سفید "اصلاً" حاوی ویتامین های B نمیباشد بوجود آمد .

در سال ۱۹۳۷ Wright ، Baker و Drummond^(۲۱) بوسیله تست های تغذیه روی موش به نتیجه رسیدند که نان سفید فقط 0.14 i.u./g ویتامینهای B داشته در صورتیکه نان سبوس دار در حدود 0.5 i.u./g و نان آرد کامل ونانهای حاصل از جوانه گندم بین $1/1$ تا $1/7 \text{ i.u./g}$ دارای ویتامینهای B میباشد . در صورتیکه Copping و Roscoe^(۲۲) نتیجه دقیق تری بدست آوردند که محتوای ویتامین های B در نان سفید 0.37 i.u./g و در نان حاصل از آرد کامل $1/18 \text{ i.u./g}$ میباشد . این تخمین ها در آن ایام بوسیله آزمایش های تغذیه روی موش انجام میگرفت زیرا تعیین دقیق میزان ویتامین های B هنوز کشف نگردیده بود. Copping و Roscoe ضمن آزمایشات خود نشان دادند که مقدار خمیر سایه تاثیر چندانی در افزایش مقدار ویتامین B₁ ندارد و همچنین کسانی که از نان سفید استفاده مینمودند یک پنجم تا یک سوم نیاز ویتامین B₁ خود را از این طریق بدست میآوردند . این نتایج که در آن ایام نیاز زیادی بآنها احساس میشد تحول مهمی در این زمینه محسوب گردید .

مقایسه نان قهوه‌ای و نان سفید که مساله پیچیده‌ای بوده در تحقیقات ایام گذشته به روشهای قدیمی بشرحی که گفته شد روشن گردید و اطلاعات بیشتر در این زمینه با استفاده از علوم جدید طی مطالب بعدی ارائه خواهد شد .

نان احتمالاً "ارزانترین غذای مولد انرژی برای میلیونها انسان میباشد و مساله اینکه کدام نوع از نان در شرایط مختلف سیاسی و اقتصادی بهتر بوده نبایستی موضوع اصلی را تحت الشعاع قرار دهد . Hopkins در زمینه اهمیت گندم گفته است :

" زمانیکه تولید غلات نتواند انرژی لازم برای کارگر را که با هزینه و کوشش نسبی کمتر از سایر روشهای تولید مواد غذایی تامین نماید میبایست شرایط کاملاً استثنائی باشد . "

(۲۳)

این نکته بوسیله آقایان Kent-Jones و Bacharach در جدول شماره دو به نمایش گذارده شد که در آن مقدار کالری و پروتئین قابل خرید بوسیله یک

شیلینگ (واحد پول انگلستان) در سال ۱۹۴۱ در مورد مواد غذایی مختلف نشان داده میشود .

جدول (۲) بهای کالری و پروتئین - مواد غذایی تهیه شده در مقابل
 هزینه یک شیلینگ (سال ۱۹۴۱)
 (تهیه شده بوسیله Bacharach و Kent-Jones)

ردیف	نام غذا	قیمت	انرژی (کالری)	پروتئین (۷×۶/۲۵ گرم)
۱	نان سفید	دو پنس برای هر پوند	۷۰۷۰	۲۱۵
۲	سیب زمینی	۴/۵ پنس برای هر ۳/۵ پوند	۳۹۷۵	۱۰۶
۳	کلم	۲/۵ پنس برای هر پوند	۲۱۵	۲۲
۴	پنیر	یک شیلینگ و یک پنس برای هر پوند	۱۷۷۵	۱۰۵
۵	کره	یک شیلینگ و ۷ پنس برای هر پوند	۲۳۰۰	۱
۶	مارگارین	۹ پنس برای هر پوند	۴۷۶۵	۱
۷	مارگارین	۵ پنس برای هر پوند	۸۶۵۵	۲
۸	سیب	یک شیلینگ برای هر پوند	۲۲۵	۱
۹	تخم مرغ	دو شیلینگ و ۶ پنس برای هر دو جین	۴۴۰	۳۲
۱۰	شیر	۹ پنس برای هر کوارت	۱۰۴۵	۵۱
۱۱	گوشت گاو	یک شیلینگ و سه پنس برای هر پوند	۹۰۰	۹۰
۱۲	ماهی هرینگ	۷ پنس برای هر پوند	۱۹۵۰	۱۴۰
۱۳	ماهی سول	یک شیلینگ و ۶ پنس برای هر پوند	۳۰۰	۴۲

انجمن پزشکی انگلستان در سال ۱۹۳۳ بوسیله تحقیقاتی که در مورد رژیم غذایی انجام داد بخوبی نشان داد که وجود نان در رژیم غذایی بدلیل کیفیت تغذیه‌ای آن و همچنین تا مین ارزان آن بخصوص برای مردم کم درآمد چه رل مهمی را ایفاء مینماید . نقطه نظر مورد بحث در این گزارش در جمله زیر خلاصه میشود :

" تعیین نمودن حداقل هزینه هفتگی مورد نیاز خانواده‌ای با تعداد افراد مختلف در مورد مصرف مواد غذایی مشروط باینکه سلامتی و قدرت انجام کار تا مین گردیده باشد . "

نمودارهای هفتگی در مورد ۲۵ قلم مختلف از مواد غذایی برای یک مرد بزرگسال و برای خانواده‌های با تعداد افراد مختلف پیشنهاد گردید. در رژیم غذایی روزانه یک مرد بزرگسال نان و آرد ۳۱/۷ درصد کل کالری مورد نیاز و ۳۱/۶ درصد کل پروتئین مورد نیاز را تشکیل میداد درحالیکه ۱۷/۸ درصد هزینه را تشکیل داده است که این ارزانی نسبی آرد و نان و امکان وسیع استفاده از آن در رژیم غذایی روزانه را بخوبی نشان میدهد.

مینها

با پیشرفتهای جدید عمدتاً "مربوط به آگاهی از نحوه توزیع انواع ویتا این موضوع بعد تازه‌ای یافت در این رابطه توجه صاحب‌نظران به کتابی بنام "نان" که در سال ۱۹۵۴ بوسیله آقایان Dodds, Horder و Moran^(۱) تالیف گردید، معطوف شد در این کتاب اطلاعات مربوط به رل غلات در تامین مواد غذایی مورد نیاز در رژیم غذایی روزانه جمع آوری شده بود.

از تحقیقات و بررسی‌های اخیر چنین بر می‌آید که مساله مقایسه نان سفید و نان حاصل از آرد کامل و مزایای هر یک نسبت به دیگری بیشتر مورد بحث نبوده بلکه در حال حاضر مقایسه نان سفید که بطور مصنوعی با مواد معدنی و بعضی ویتامین‌ها غنی شده در مقابل نان حاصل از آرد نزدیک به سفید حدود ۸۰ درصد تا ۸۵ درصد استخراج که خیلی از مزایای آرد کامل را داشته و بعضی معایب - آشکار آنرا نداشته مطرح می‌باشد.

تحقیقات انجام شده در مورد تاثیر درجه استخراج روی مواد مغذی :

بطوریکه گفته شد در سال ۱۹۱۶ انجمن سلطنتی انگلستان رابطه بین در - دسترس بودن مواد مغذی موجود در آرد و درجه استخراج را در ایام جنگ جهانی اول بررسی نمود. مطلب فوق مجدداً "در ایام جنگ جهانی دوم نیز بوسیله آقایان Wright^(۲۶) و Bacharach^(۲۷) مورد بررسی قرار گرفت. آقای Wright اعلام نمود که کاهش مواد غذایی مورد نیاز دام که بطور مثال از افزایش نسبت استخراج آرد گندم در زمان جنگ حاصل میگردد در کاهش تولید شیر نیز اثر مستقیم داشته است. لازم بتوضیح است که ارزش غذایی هر کیلو محصولات جانمایی گندم (سبوس و جوانه گندم) معادل بیش از دو لیتر شیر میباشد. سپس آقای Wright شرایط بدست آمده پس از ارتقاء درجه استخراج از ۷۵ درصد به ۸۵ درصد را مورد بررسی قرار داد. با فرض اینکه حدود ۶ میلیون تن گندم در سال آسیاب شده و با در نظر گرفتن مقدار شیر کمتری که بعلت کاهش یافتن خوراک دام (سبوس) عرضه شده آقای Wright از این افزایش درجه استخراج چنین نتیجه گرفت که فقط سه کالری برای هر انسان در روز (حدود ۱/۰ درصد) به انرژی کسب شده افزوده میشود در مقابل از نظر پروتئین مورد مصرف کمبود خواهد بود که این مقادیر عمدتاً "بستگی به عوامل مربوط به قابلیت هضم داشته و نسبتی را که آقای Wright در نظر گرفته عموماً قابل قبول میباشد. در همین رابطه به تحقیقات

آقایان Moran و Pace (۲۸) در رابطه با قابلیت هضم مواد فیبری یا سلولزی توجه داده میشود.

(۲۷) Bacharach در این زمینه دقیق تر عمل نموده و ترازنامه مواد غذایی حاصل از گندم را بشرح جداول زیر تهیه نموده در جدول شماره (۳) سه طرح در نظر گرفته شده که عبارتند از :

- الف : ۶ میلیون تن گندم با درجه استخراج ۷۵ درصد آسیاب شود.
 ب : ۶ میلیون تن گندم با درجه استخراج ۸۵ درصد آسیاب شود.
 ج : ۵/۳ میلیون تن گندم با درجه استخراج ۸۵ درصد آسیاب شود.

مفروضات Bacharach برای هر یک از طرحهای فوق در جدول (۳) معین شده و تجزیه و تحلیل آن در جدول (۴) آمده است. مقایسه مهم بین طرحهای الف و ج میباشد زیرا در طرح ج مقدار آرد بدست آمده برابر طرح الف میباشد که در آن ۷۰۰۰۰۰ تن صرفه جوئی در واردات گندم شده است. اثرات قابل استفاده بودن مواد غذایی با ثابت نگهداشتن آرد تولید شده و تبدیل درجه استخراج از ۷۵٪ به ۸۵٪ در جدول (۵) بخوبی مشاهده میگردد.

طبق محاسبات Bacharach و ملاحظه ارقام موجود در جدول دیده میشود که افزایش درجه استخراج به ۸۵ درصد کاهش شدیدی در میزان کلیسم قابل استفاده بوجود آورده و حدود ۶ الی ۸ درصد از انرژی بدست آمده و همچنین پروتئین و ویتامین های A و C کاسته میشود. Bacharach تاکید مینماید که نمیتوان فقط از نظر مسائل تغذیه و استفاده از نکات مطرح شده خط مشی معینی را انتخاب نمود و مقایسه ای که بعمل آمد بیشتر بخاطر غیر عادی بودن اوضاع ناشی از جنگ و ایجاد کمبودها و اشکال در حمل و نقل و محدودیتهای مربوط به آن انجام گرفته است.

(32) در رابطه با قابلیت هضم، تحقیقاتی بخصوص توسط آقایان Macrae و Hutchinson, Irwin, Bacon, McDougall (31)، Krebs, Mellanby, McCance و Widdowson انجام گرفته که قابلیت هضم پروتئین در آردهای با درجات استخراج مختلف تعیین گشته است. این تحقیقات نشان میدهد که با بالا رفتن

ویتا مین		ویتا مینها					قابل استفاده			درصد از کل		درصد از کل		مواد غذایی حاصل شده از مصرف مستقیم انسانی	درصد	تعداد	نوع
ویتا مین D به ۱۰ (i.u.)	ویتا مین A به ۱۲ (i.u.)	ویتا مین C به ۱۰ (i.u.)	ویتا مین B ₁ به ۱۲ (i.u.)	ریبوفلاوین به ۱۲ (i.u.)	نیکوتینیک اسید به ۱۰ (i.u.)	آهن به تن	کلسیم به تن	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد				
۰	۰	۰	۲/۰۲۵	۲/۲۵	۶۷/۵	۵۸/۵	۴۵۰	۱۶/۱۱	۰/۴۵	۱۶/۱۱	۴/۵	۱۶/۱۱	۴/۵	آرد استخراج ۷۵ درصد	۶	۱	۱
۵۸۳۱۰	۶/۸۶	۶۰	۰/۷۹	۵/۱۵	۱۵/۱	۴/۱	۴۱۲۰	۲/۲۳	۰/۱۰۹	۲/۲۳	۳/۴۳	۲/۲۳	۳/۴۳	شیر حاصل از ۵۱٪ اتن سیوس	۶	۱	۱
۵۸۳۱۰	۶/۸۶	۶۰	۲/۸۱۵	۷/۴۰	۸۲/۶	۶۲/۶	۴۵۷۰	۱۸/۳۴	۰/۵۵۹	۱۸/۳۴	جمع	۱۸/۳۴	جمع	جمع	۶	۱	۱
۰	۰	۰	۴/۵۹	۵/۱	۲۳۰	۱۰۲	۵۱	۱۶/۱۲	۰/۵۰۵	۱۶/۱۲	۵/۱	۱۶/۱۲	۵/۱	آرد استخراج ۸۵ درصد	۶	۱	۱
۳۵۰۲۰	۴/۱۲	۳۶	۰/۴۷	۳/۰۹	۹/۱	۲/۵	۲۴۷۰	۱/۳۴	۰/۰۶۵	۱/۳۴	۲/۰۶	۱/۳۴	۲/۰۶	شیر حاصل از ۹۱٪ اتن سیوس	۶	۱	۱
۳۵۰۲۰	۴/۱۲	۳۶	۵/۰۶	۸/۰۹	۲۳۹/۱	۱۰۴/۵	۲۵۲۱	۱۷/۴۶	۰/۵۷	۱۷/۴۶	جمع	۱۷/۴۶	جمع	جمع	۶	۱	۱
۰	۰	۰	۴/۰۵	۴/۵	۲۰۳	۹۰	۴۵	۱۴/۲۲	۰/۴۴۶	۱۴/۲۲	۴/۵	۱۴/۲۲	۴/۵	آرد استخراج ۸۵ درصد	۵۳	۱	۱
۳۱۱۱۰	۳/۶۶	۳۲	۰/۴۲	۲/۷۵	۸/۱	۲/۲	۲۲۰۰	۱/۱۹	۰/۰۵۸	۱/۱۹	۱/۸۳	۱/۱۹	۱/۸۳	شیر حاصل از ۸۱٪ اتن سیوس	۵۳	۱	۱
۳۱۱۱۰	۳/۶۶	۳۲	۴/۴۷	۷/۲۵	۲۱۱/۱	۹۲/۲	۲۲۴۵	۱۵/۴۱	۰/۵۰۴	۱۵/۴۱	جمع	۱۵/۴۱	جمع	جمع	۵۳	۱	۱

جدول شماره (۴) مواد غذایی موجود در ۱۰۰ گرم (تهیه شده بوسیله (Bacharach

نوع غذا	ویتا مین ها									
	ویتا مین D (i.u)	ویتا مین A (i.u)	ویتا مین C (میلیگرم)	اسید نیوکوتیک (میلیگرم)	ریبوفلاوین (میکروگرم)	ویتا مین B ₁ (i.u)	قابل استفاده			کالری قابل استفاده
							آهن (میلیگرم)	کلسیم (میلیگرم)	هم (گرم)	
آرد با استخراج ۷۵ درصد	۰	۰	۰	۱/۵	۵۰	۴۵	۱/۳	۱۰	۱۰	۳۵۸
آرد با استخراج ۸۵ درصد	۰	۰	۰	۴/۵	۱۰۰	۹۰	۲	۱	۹/۹	۳۲۴
شیر	۲	۲۰۰	۱/۸	۰/۴۴	۱۵۰	۲۳	۰/۱۲	۱۲۰	۳/۲	۶۵

جدول شماره (۵) ترازنامه مواد غذایی و مقایسه طرح الف و طرح ج (تهیه شده بوسیله (Bacharach

نوع غذا	ویتا مین ها									
	ویتا مین D (i.u)	ویتا مین A (i.u)	ویتا مین C (میلیگرم)	اسید نیوکوتیک (میلیگرم)	ریبوفلاوین (میکروگرم)	ویتا مین B ₁ (i.u)	قابل استفاده			کالری ده (قابل استفاده)
							آهن (میلیگرم)	کلسیم (میلیگرم)	هم (گرم)	
تغییرات حاصل شده درمواد غذایی قابل استفاده در شرایط مرده جوی در ظرفیت حمل و نقل بمقدار ۷۰۰۰ تن	۰/۲۷۶۰۰۰۱۰۱	۰/۳۷۰۰۰۰۱۰۲	۰/۲۶	۱۲۸۱۵	۰/۱۵	۱/۶۵۰۰۰۱۰۲	۲۹/۶	۰/۲۲۲۵	۰/۵۵۰۰۰	۰/۲/۹۳۶۱۰۲
تغییرات حاصل شده درمواد غذایی قابل استفاده برای هر نفر در روز	۲۰۰۰۰۰۰۱۰۱	۲۰۰۰۰۰۰۰۱۰۱	۱/۶	۷/۸	۹۰۰۰۰۰۱۰۱	۱۰۰۰۰۰۰۰۱۰۱	۱/۸	۱۳۵	۳/۳	۱۹/۸
نسبت درصد احتیاج روزانه	۰/۱	۰/۸۲	۰/۶۱۵	۱۵۰	۰/۴۵	۴۰	۱۸	۰/۱۸	۰/۶۶	۰/۷۱

درجه استخراج قابلیت هضم کاهش مییابد . Moran و Pace (۲۸) قابلیت هضم کربوهیدراتهای آرد را در درجات استخراج مختلف بشرح زیر محاسبه نمودند .

درصد استخراج	۷۵	۸۵	۹۰	۹۵	۱۰۰
درصد قابلیت هضم	۹۷	۹۳/۹	۹۱/۵	۸۸/۷	۸۶/۳

آنها پائین آمدن قابلیت هضم را با افزایش مواد سلولزی مربوط دانسته و اعلام نمودند که با بالا رفتن هر ۰/۱۵ درصد مواد فیبری و سلولزی کاهشی برابر با ۱/۱ درصد در قابلیت هضم خواهیم داشت . Mc Cance و Walsham^(۳۳) نیز نتیجه گیری نمودند که برای کاهش قابلیت هضمی برابر ۱/۱ درصد نیاز به افزایش مواد فیبری بمقدار ۰/۲ درصد میباشد .

نتایج تحقیقات اخیر در زمینه تغذیه :

قبل از اینکه اهمیت تحقیقات اخیر در زمینه تغذیه بیان شود لازمست که نظریات جدید در مورد نیاز بدن به انواع مواد غذایی مورد لزوم تشریح گردد . ارقام مربوط به آن توسط انجمن پزشکی انگلستان و انجمن تحقیق ملی در آمریکا پیشنهاد گردیده است از آنجائیکه ارقام این دو مرکز خیلی بهم نزدیک میباشد در انگلستان از ارقام انجمن پزشکی انگلستان بمنظور تعیین مصارف مواد غذایی مملکت و گزارشهای مصرف که سالانه تهیه میگردد استفاده میشود و این ارقام در جدول شماره ۶ مشخص گردیده است که البته این ارقام در سال ۱۹۵۰ تعیین شده - ولی در حال حاضر نیز بعلت عدم وجود تغییرات مهم هنوز مورد استفاده قرار میگیرد . تغییر رژیم غذایی امروز در مقایسه با روزهای قبل از جنگ جهانی دوم فوق العاده شدید بوده و آخرین گزارشهای مصرف مواد غذایی در کشور نشان میدهد که در حال حاضر در کمتر زمینهای در مورد تغذیه افراد کلیه طبقات نقصانی دیده میشود در حالیکه در دهه ۱۹۳۰ وضع بدین منوال نبوده است غنی کردن مواد غذایی همزمان با توزیع بهتر ثروت در بهبود تغذیه عمومی ایفاء نموده است .

در گزارش مصرف مواد غذایی کشور انگلستان که در سال ۱۹۶۲ تهیه شده بود از ۹۲۰۵ خانواده تحقیقات بعمل آمده و به تفکیک میزان درآمد هفتگی روسای خانواده طبقه بندی شده بود .

طبقه ممتاز	۳۹ پوند و بیشتر
طبقه اول	۲۳ پوند و بیشتر
طبقه دوم	بین ۱۴ پوند و ده شیلینگ و ۲۳ پوند
طبقه سوم	بین ۹ پوند و ۱۴ پوند و ده شیلینگ
طبقه چهارم	کمتر از ۹ پوند (طبقه چهارم* - خانواده هائی که یک یا چند شاغل داشته باشد) .

جدول شماره (۶) میزان احتیاج به مواد غذایی بر مبنای توصیه انجمن پزشکی انگلستان (سال ۱۹۵۰) مورد استفاده در تحقیقات تغذیه ملی

طبقه	مرد :						زن :						کودک :						بسر :		دختر :	
	بالاتر از ۶۵ سال	کم فعالیت	نسبتاً " فعال	فعال	خیلی فعال	بالاتر از ۶۰ سال	کم فعالیت	نسبتاً " فعال	فعال	نیمه دوم آستنی	کمتر از یکساله	یکتا سه ساله	چهارتا ۶ساله	۷ تا ۹ساله	۱۰ تا ۱۲ساله	۱۳ تا ۱۵ساله	۱۶ تا ۲۰ساله	۱۳ تا ۱۵ساله	۱۶ تا ۲۰ساله			
	۲۲۵۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	۳۵۰۰	۴۲۵۰	۲۰۰۰	۲۱۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	۲۷۵۰	۸۰۰	۱۴۰۰	۱۶۰۰	۱۹۵۰	۲۵۴۰	۳۱۵۰	۳۶۰۰	۲۷۵۰	۲۵۰۰			
	۶۲	۶۹	۸۲	۹۶	۱۱۷	۵۵	۵۸	۶۹	۸۲	۹۶	۲۸	۴۶	۵۶	۶۸	۸۱	۱۱۰	۱۲۲	۹۶	۸۸			
	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۰/۸	۱/۵	۱	۱	۱	۱/۲	۱/۴	۱/۴	۱/۳	۱	۱			
	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۲	۱۵	۶	۷	۸	۱۰	۱۲	۱۵	۱۵	۱۵	۱۵			
	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۲۵۰۰	۳۰۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۱۵۰۰	۲۵۰۰			
	۰/۹	۱	۱/۲	۱/۴	۱/۷	۰/۸	۰/۸	۱	۱/۲	۱/۱	۰/۳	۰/۵	۰/۶	۰/۸	۱	۱/۳	۱/۳	۱/۱	۱			
	۱/۴	۱/۵	۱/۸	۲/۱	۲/۶	۱/۲	۱/۳	۱/۵	۱/۸	۱/۶	۰/۵	۰/۸	۱	۱/۲	۱/۵	۱/۹	۲/۱	۱/۶	۱/۵			
	۹	۱۰	۱۲	۱۴	۱۷	۸	۸	۱۰	۱۲	۱۱	۳	۵	۶	۸	۱۳	۱۴	۱۱	۱۰	۱۰			
	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰	۴۰	۱۰	۱۵	۱۵	۲۰	۱۵	۲۰	۲۰	۲۰	۲۰			

ضمناً " بعضی طبقات فرعی نیز تعیین گردید که در پاره‌ای از آنها وابستگی خانواده به میزان درآمد بازنشستگی کاملاً" مشهود بود . جدول شماره ۷ مقدار انرژی و محتوای مواد غذایی موجود در غذای مصرفی خانواده‌ها را بین سالهای ۱۹۵۸ و ۱۹۶۲ نشان میدهد . جدول شماره ۸ نیز مقدار انرژی و محتوای مواد غذایی خانواده‌های با طبقات مختلف اجتماعی را نشان میدهد. در این جدول - ترکیب‌های مختلف از اعضای تشکیل دهنده خانواده‌ها نیز معین گردیده است . - جدول شماره ۹ تلفیقی از جدول قبلی با ارقام نیازهای انسانی تعیین شده بوسیله انجمن پزشکی انگلستان میباشد .

آمار نشان میدهد که در رابطه با غلات بطور متوسط مصرف هر شخص در هفته برای انواع نانها ۴۳/۵۳ اونس بود ولی زمانیکه مصرف آرد ، آردهای آماده ، کیک و شیرینی و سایر محصولات حاصل از غلات مطرح باشد این مقدار به ۶۸/۸۷ اونس میرسد . کل هزینه‌ایکه برای تهیه نان صرف میشود بطور متوسط ۲۴/۰۵ پنس برای هر فرد در یک هفته بوده که در صورت بحساب آمدن آرد و مشتقات ذکر شده این رقم به ۵۸/۷۸ پنس افزایش یافت . روند کاهش در مصرف نان نیز با مقایسه رقم ۴۳/۶ اونس در هفته در سال ۱۹۶۲ با رقم ۴۵/۲ اونس در هفته در سال ۱۹۶۱ و - ۵۱/۱ اونس در سال ۱۹۵۶ کاملاً" مشهود است . خرید آرد در سال ۱۹۶۲ که ۶/۲ اونس در هفته بوده در مقایسه با ۶/۴ اونس در سال ۱۹۶۱ و ۷/۹ اونس در سال ۱۹۵۶ نیز نشان دهنده کاهش در مصرف آن میباشد در صورتیکه رقم مذکور در سال ۱۹۶۳، ۶/۵- اونس بوده است و این نشان دهنده جبران کمبود مصرف نان با افزایش مصرف کیک و شیرینی میباشد . بطوریکه مشخص است با افزایش ثروت تمایل به مصرف نان کمتر شده و توجه به غذاهای جالبتر اما گرانتر جلب میشود. این مطلب با مقایسه مصرف مواد غذایی در کشور اتحاد جماهیر شوروی و ایالات متحده آمریکا روشن تر میگردد . در اتحاد جماهیر شوروی گرچه رژیم غذایی حاوی کالری کافی برای بدن میباشد ولی تنوع غذا محدود بوده و نشاسته سهم بیشتری در تامین رژیم غذایی روزانه را دارد .

نصف انرژی مورد نیاز فرد بوسیله آرد و محصولات بدست آمده از غلات دیگر تامین شده و یک دهم انرژی را سیب زمینی تامین مینماید . در حالیکه در ایالات متحده آمریکا کمتر از ۲۵ درصد انرژی مورد نیاز افراد از آرد و محصولات حاصل از غلات و سیب زمینی بدست میآید .

مقدار انرژی و مواد غذایی موجود در غذای مصرفی خانواده‌های انگلیسی در سالهای ۱۹۵۸ تا ۱۹۶۲ *

۱۹۶۲	۱۹۶۱	۱۹۶۰	۱۹۵۹	۱۹۵۸		مصرف روزانه هر فرد
۲۶۴۰	۲۶۳۰	۲۵۹۰ ۲۶۳۰	۲۵۸۰	۲۶۰۰	مقدار انرژی (کیلوکالری)	
۷۵	۷۵	۷۶ ۷۵	۷۴	۷۵	مقدار کل پروتئین (گرم)	
۴۶	۴۵	۴۴ ۴۴	۴۳	۴۳	پروتئین حیوانی (گرم)	
۱۱۷	۱۱۶	۱۱۲ ۱۱۵	۱۱۰	۱۱۱	چربی (گرم)	
۳۴۲	۳۴۳	۳۲۰ ۳۴۵	۳۲۴	۳۲۵	کربوهیدرات (گرم)	
۱۰۳۲	۱۰۴۱	۱۰۳۷	۱۰۳۰	۱۰۳۶	کلسیم (میلی گرم)	
۱۴/۲	۱۴/۲	۱۴/۱	۱۳/۹	۱۴/۲	آهن (میلی گرم)	
۴۳۱۰	۴۳۲۰	۴۳۶۰	۴۲۸۰	۴۳۵۰	ویتامین A (i.u.)	
۱/۲۶	۱/۲۶	۱/۲۷	۱/۲۷	۱/۲۵	تیامین (میلی گرم)	
۱/۷۲	۱/۷۰	۱/۷۰	۱/۶۵	۱/۶۴	ریبوفلاوین (میلی گرم)	
۱۳/۸	۱۳/۹	۱۴	۱۳/۸	۱۳/۶	اسیدنیکوتینیک (میلیگرم)	
۵۰	۵۱	۵۲	۵۲	۴۹	ویتامین C (میلی گرم)	
۱۲۶	۱۲۸	۱۳۰	۱۴۵	۱۳۳	ویتامین D (i.u.)	
۱۰۸	۱۰۷	۱۰۵ ۱۰۶	۱۰۳	۱۰۴	مقدار انرژی	
۱۰۳	۱۰۲	۱۰۲ ۱۰۱	۹۹	۱۰۰	مقدار کل پروتئین	
۱۰۹	۱۰۹	۱۰۸	۱۰۶	۱۰۷	کلسیم	
۱۱۷	۱۱۶	۱۱۵	۱۱۳	۱۱۵	آهن	
۱۸۵	۱۸۶	۱۸۶	۱۸۱	۱۸۴	ویتامین A	
۱۳۰	۱۳۰	۱۳۰	۱۲۸	۱۲۶	تیامین	
۱۱۶	۱۱۵	۱۱۴	۱۰۹	۱۰۸	ریبوفلاوین	
۱۴۳	۱۴۳	۱۴۲	۱۳۹	۱۳۷	اسیدنیکوتینیک	
۲۳۳	۲۳۷	۲۴۰	۲۳۵	۲۲۲	ویتامین C**	
۱۱/۴	۱۱/۴	۱۱/۷ ۱۱/۴	۱۱/۵	۱۱/۵	پروتئین	نسبت درصد انرژی حاصل از
۴۰	۳۹/۶	۳۸/۹ ۳۹/۳	۳۸/۳	۳۸/۳	چربی	
۴۹/۶	۴۹	۴۹/۴ ۴۹/۳	۵۰/۳	۵۰/۲	کربوهیدرات	
۶۰/۶	۵۹/۸	۵۸/۸ ۵۹/۱	۵۸/۸	۵۸/۱	نسبت درصد پروتئین حیوانی به کل پروتئین	

* ارقام مربوط به پروتئین ، چربی و کربوهیدرات در سالهای قبل از ۱۹۶۰ بر مبنای مقادیر مواد غذائی مربوط به تغذیه در ایام جنگ تعیین شده و برای سالهای بعدی ، مقادیر مواد غذائی بر مبنای ترکیبات آن در غذای مصرفی تعیین گردیده است رقم ردیف بالایی در سال ۱۹۶۰ بر مبنای روش قبل و رقم ردیف پائینی مربوط به مبنای بعدی میباشد .

* * در صورت استفاده از مقدار ویتامین C پیشنهاد شده بوسیله انجمن تحقیق ملی ایالات متحده آمریکا که بیش از سه برابر مقدار تعیین شده آن توسط انجمن پزشکی انگلستان میباشد ارقام مربوط به نسبت خیلی پائین تر خواهد بود .

جدول شماره ^A
 مقدار انرژی و مواد غذایی موجود در غذای مصرفی خانواده‌های با ترکیب‌های مختلف از طبقات مختلف اقتصادی انگلستان
 (سال ۱۹۶۲) (برای هر فرد در روز)

خانواده‌های تشکیل شده از یک مرد و یک زن							طبقه	مقدار انرژی (کیلوکالری)
بزرگسالان و بچه‌ها	فقط بزرگسالان	فقط بچه‌ها				هیچکس (هردو زیر ۵۵ سال)		
		۴ یا بیشتر	۳	۲	۱			
۲۵۰۰	۲۸۸۰	(۲۰۱۰)	۲۲۵۰	۲۳۸۰	۲۶۱۰	۳۱۳۰	اول	مقدار انرژی (کیلوکالری)
۲۵۳۰	۲۹۳۰	۲۱۴۰	۲۱۹۰	۲۳۶۰	۲۶۹۰	۳۰۸۰	دوم	
۲۶۰۰	۳۰۰۰	۲۰۹۰	۲۲۴۰	۲۳۸۰	۲۶۳۰	۳۲۰۰	سوم و چهارم	
۷۳	۸۶	(۵۸)	۶۶	۷۰	۷۷	۹۴	اول	مقدار کل پروتئین (گرم)
۷۱	۸۲	۶۰	۶۲	۶۸	۷۸	۹۰	دوم	
۷۲	۸۵	۵۷	۶۳	۶۷	۷۶	۹۲	سوم و چهارم	
۴۶	۵۶	(۳۹)	۴۲	۴۵	۵۰	۶۳	اول	مقدار پروتئین حیوانی (گرم)
۴۱	۵۰	۳۵	۳۸	۴۱	۴۸	۵۷	دوم	
۴۰	۴۹	۳۱	۳۶	۳۹	۴۶	۵۶	سوم و چهارم	
۱۱۴	۱۳۲	(۹۵)	۹۹	۱۱۰	۱۲۱	۱۴۶	اول	مقدار چربی (گرم)
۱۰۹	۱۳۶	۹۱	۹۵	۱۰۴	۱۲۰	۱۴۵	دوم	
۱۰۸	۱۳۲	۸۲	۹۴	۱۰۴	۱۱۵	۱۴۴	سوم و چهارم	
۳۱۵	۳۴۶	(۲۴۶)	۲۹۳	۲۹۷	۳۲۲	۳۸۳	اول	مقدار کربوهیدرات (گرم)
۳۳۶	۳۶۶	۲۸۴	۲۹۰	۳۰۷	۳۴۵	۳۷۷	دوم	
۳۵۷	۳۹۳	۲۹۹	۳۰۵	۳۱۵	۳۴۴	۴۱۱	سوم و چهارم	
۱۰۳۹	۱۱۵۵	(۹۵۸)	۱۰۱۱	۱۰۳۴	۱۰۹۲	۱۲۹۳	اول	مقدار کلسیم (میلی‌گرم)
۹۷۶	۱۰۷۸	۸۹۰	۹۳۷	۹۹۸	۱۰۹۳	۱۱۷۴	دوم	
۹۶۳	۱۰۷۵	۸۳۱	۹۲۷	۹۵۹	۱۰۳۵	۱۱۷۷	سوم و چهارم	
۱۳۷	۱۶۰	(۱۰)	۱۲۵	۱۲۸	۱۴۳	۱۸۱	اول	مقدار آهن (میلی‌گرم)
۱۳۵	۱۵۶	۱۱۱	۱۱۴	۱۲۵	۱۴۶	۱۷۲	دوم	
۱۳۹	۱۶۶	۱۰۶	۱۱۸	۱۲۳	۱۴۳	۱۷۶	سوم و چهارم	
۴۲۰	۴۹۴۰	(۳۴۱۰)	۴۰۳۰	۴۳۰۰	۴۷۶۰	۶۳۳۰	اول	مقدار ویتامین A (i.u)
۴۱۰۰	۴۹۰۰	۳۰۵۰	۳۷۰۰	۳۹۴۰	۴۷۳۰	۵۵۸۰	دوم	
۳۷۰۰	۴۷۵۰	۲۹۱۰	۳۵۲۰	۳۲۳۰	۴۱۹۰	۵۳۸۰	سوم و چهارم	
۱,۲۲	۱,۴۱	(۷۸۸)	۱,۰۹	۱,۱۳	۱,۲۷	۱,۵۴	اول	مقدار تیامین (میلی‌گرم)
۱,۲۰	۱,۴۱	۷۹۸	۱,۰۳	۱,۱۲	۱,۳۰	۱,۵۵	دوم	
۱,۲۰	۱,۴۴	۷۹۵	۱,۰۴	۱,۰۹	۱,۲۳	۱,۵۶	سوم و چهارم	
۱,۷۳	۱,۵۹	(۱,۴۶)	۱,۶۴	۱,۷۲	۱,۸۲	۲,۲۰	اول	مقدار ریبوفلاوین (میلی‌گرم)
۱,۶۰	۱,۸۵	۱,۴۰	۱,۵۰	۱,۶	۱,۸۲	۲,۰۵	دوم	
۱,۵۴	۱,۸۰	۱,۲۸	۱,۴۶	۱,۵۲	۱,۷۱	۲,۰۱	سوم و چهارم	
۱۳,۷	۱۶,۳	(۹,۳)	۱۲,۱	۱۲,۴	۱۴,۱	۱۸	اول	مقدار اسید نیکوتینیک (میلی‌گرم)
۱۲,۹	۱۵,۴	۱۰,۲	۱۰,۹	۱۱,۹	۱۴,۱	۱۷,۵	دوم	
۱۳	۱۵,۹	۹,۸	۱۰,۹	۱۱,۵	۱۳,۶	۱۷,۵	سوم و چهارم	
۵۷	۶۶	(۳۴)	۵۲	۵۰	۶۱	۷۲	اول	مقدار ویتامین C (میلی‌گرم)
۴۶	۵۶	۳۶	۴۳	۴۷	۵۶	۶۹	دوم	
۴۱	۵۴	۳۱	۳۸	۴۰	۴۷	۶۲	سوم و چهارم	

ند
ارقام داخل پُرانتز در جدول شماره ۸ برمبنای نمونه‌ای شامل فقط ۱۶ خا نواده بدست آمده اثر اسید فیتیک روی جذب کلسیم و آهن :

گندم و غلات دیگر دارای ترکیبی بنام اسید فیتیک میباشند که از یک ملکول Inositol و یک ملکول الکل Hexahydric و شش ملکول اسید فسفریک تشکیل یافته است در صورتیکه این ترکیب وارد دستگاه هاضمه گردد بطور جدی از جذب کلسیم و آهن مورد نیاز ممانعت بعمل آورده بطوریکه موجود بودن اسید فیتیک بمقدار زیاد در غذای مصرف شده زیان آور میباشد . اسید فیتیک با کلسیم و آهن ترکیب شده و فیتات‌های غیر قابل حل را تشکیل میدهد . آنزیم فیتاز نیز در غلات موجود میباشد که قدرت تجزیه اسید فیتیک و تبدیل آن به اسید فسفریک و اینوسیتول را دارد بنابراین اثر قابلیت جذب کلسیم نه تنها به میزان اسید فیتیک موجود در آرد بلکه به مقداری از آن بستگی دارد که توسط آنزیم فیتاز حین تهیه کردن غذا آنرا بی اثر کرده باشد . کل مقدار فیتین و دیگر نمکهای اسید فیتیک که در گندم موجود است با تغییر نوع گندم و سایر عوامل تغییر مینماید ولی عمدتاً در سبوس گندم و جوانه گندم موجود بوده و نسبتاً کمتر در اندوسپرم یافت میشوند . جدول زیر حدود طبیعی مقدار اسید فیتیک را که در گندم و محصولات بدست آمده از آن یافت میشود نشان میدهد که مقدار آن طبق معمول با مقدار فسفر موجود در آن تعیین میگردد .

مقدار اسید فیتیک موجود در گندم و محصولات بدست آمده از آن
فسفر اسید فیتیک (میلی گرم درصد گرم)

گندم ۱۷۰ - ۳۲۰

سبوس ۷۵۰ - ۱۲۰۰

جوانه گندم ۵۰۰ - ۶۰۰

آرد : درجه استخراج ۷۲ % ۲۵ - ۵۰

درجه استخراج ۸۵ % ۱۰۵ - ۱۳۰

درجه استخراج ۱۰۰ % ۲۰۰ - ۳۰۰

بطوریکه مشاهده میشود عمده اسید فیتیک در جوانه گندم و سبوس متمرکز شده و - مقدار آن در آرد با بالا رفتن درصد استخراج اضافه میشود. آقای (۴۵) Hay نشان داده است که در محصولات تجارتي محتوای اسید فیتیک با مقدار مواد سلولزی رابطه مستقیم داشته و همچنین گزارش کرده که مقدار اسید فیتیک موجود در سبوس‌های قرمز رنگ بیشتر از مقدار آن در سبوسهای سفید میباشد که شاید علت مقبول تر بودن سبوس سفید برای مصارف دامی این نکته باشد . (۴۰) Moran و Pringle در جدول زیر اثر مقدار خمیر مایه و زمان تخمیر را در از بین رفتن اسید فیتیک در طول مدت تخمیر و پخت خمیر حاصل از آرد درجه ۸۵ درصد نشان میدهد :

نسبت اسید فیتیک از بین رفته (درصد)	درصد خمیر مایه	زمان تخمیر (ساعت)
۵۹	۱	۳
۶۴	۱	۵
۶۱/۵	$\frac{۱}{۳}$	۵
۷۶	۱	۸

مقدار خمیر مایه مصرف شده اثر جزئی داشته ولی زمان تخمیر اثر تخریبی مهمی بر روی اسید فیتیک خواهد داشت. با در نظر گرفتن خواص اسید فیتیک مقایسه نانهای سفید و قهوه‌ای نیز در این رابطه اهمیت بخصوصی می‌یابد زمانیکه نان مورد مصرف روزانه از آرد با درجه استخراج خیلی بالا تهیه شده باشد عمده‌کلسیم موجود در رژیم غذایی علاوه بر کلسیم موجود در نان بعلت ایجاد رسوب نمک‌های کلسیم اسید فیتیک برای بدن غیر قابل دسترس می‌گردند. آقایان Mc Cance و Widdowson از افراد مختلف بمنظور بررسی دقیق این مساله استفاده نمودند. - آزمایش‌های تغذیه‌ای برای مدت طولانی انجام شده و ترازنامه‌ای برای کلسیم و منیزیم و فسفر تهیه گردید. غذای روزانه این افراد رژیم مختلط معمولی بوده ولی ۴۰ تا ۵۰ درصد کالری مورد نیازشان از نانهای سفید یا قهوه‌ای (درجه استخراج ۶۹ درصد یا ۹۲ درصد) تامین می‌گردید.

نتیجه این آزمایشها این بود که چنانچه در رژیم روزانه غذایی نان تهیه شده از آرد کامل یا از آرد با درجه استخراج بالا قسمت عمده‌ای را تشکیل بدهد جذب کلسیم بوسیله بدن انسان کافی نبوده و این بعلت وجود بیش از حد اسید فیتیک میباشد که باعث بی اثر شدن کلسیم و غیر قابل جذب بودن آن میگردد بعنوان مثال جایگزین نمودن نسبت استخراج ۹۲ درصد بجای ۶۹ درصد در رژیم غذایی روزانه وزن مواد دفع شده (خشک‌مرطوب) را دوبرابر کرده و کلسیم لازم را از بدن خارج مینماید. چگونگی موثر بودن و جدی بودن مساله فوق را بمقدار کلسیم موجود در غذای روزانه مربوط میشود چونکه بین اسید فیتیک و مقدار کلسیم و منیزیم بی اثر شده رابطه معینی وجود دارد. مقدار کلسیمی که برای اسید فیتیک قابل دسترسی نمیشود بستگی دارد به اینکه کدام نمک اسید تشکیل شده و مساله زمانی پیچیده تر میشود که بدانیم منیزیم معمولاً " در دسترس میباشد.

بطوریکه قبلاً" نیز گفته شد ضمن عملیات تخمیر و پخت نان اسید فیتیک هیدرولیز شده و مقدار آن بستگی به PH خمیر و نان دارد. Widdowson, McCance مدارکی ارائه نمودند که مواد حاصل از تجزیه اسید فیتیک (احتمالاً " فسفاتهای غیر اورگانیک) در جذب کلسیم و منیزیم آنقدر تداخل بعمل می‌آورند که حتی اگر بتوان کلیه اسید فیتیک موجود در نان قهوه‌ای را هیدرولیز نمود نان حاصل

شده هنوز در مقایسه با نان سفید در رابطه با اثر جذب کلسیم نامطلوب خواهد بود.

(۳۷) هشدار اولیه بوسیله Mc Cance و Widdowson و دیگران در مورد احتمال خطر استفاده از آرد کامل در ایرلند بصورت غم انگیزی تأیید گردید باین صورت که مدارکی بوسیله گروهی تحقیقاتی ارائه شد که بعد از سه سال مصرف نان تهیه شده از آرد کامل ۱۰۰ درصد در دوبلین بیماری نرمی استخوان (بشکل ابتدائی) در کودکان از تعداد ناچیزی به تقریباً " ۵۰ درصد رایج گردید" بایستی توجه نمود که بعضی دلایل موجب گردید که این مساله در دوبلین بیشتر خود نمائی کند یکی اینکه کودکان تحت بررسی از طبقات فقیر بودند که امکان تهیه شیر نداشته و رژیم غذائی شان بطور عموم رضایت بخش نبود با وجود این در صورت استفاده آنها از نان سفید نشانه‌ای از نرمی استخوان بدلیل کمبود کلسیم و ویتامین D دیده نمیشد. این مشکل در واقع فقط بدلائل شرایط جنگی بوجود آمد که بعلت کمبود غلات دولت دستور استفاده از آرد کامل یعنی استخراج صد درصد را صادر نموده بود که نتیجه، اثر فاجعه آمیز بی اثر شدن کلسیم در نتیجه وجود اسید فیتیک فراوان بود.

در سال ۱۹۴۴ تصمیم به تقلیل درجه استخراج به ۸۵ درصد گرفته شد و تحقیقات انجام شده نشان داد که موارد نرمی استخوان کاهش پیدا کرد ولی هنوز از روزهای قبل از جنگ موارد بیشتری از این بیماری مشاهده میشد گروه تحقیقاتی علت کاهش بیماری را دسترسی مردم به شیر و ویتامین D دانستند ولی پس از بررسی های دقیق به نتیجه رسیدند که وضعیت بهتر عمدتاً " به کاهش درجه استخراج بستگی داشته است ضمناً" دلایلی در دست بود که حتی با درجه استخراج ۸۵ درصد نیز اسید فیتیک موجود در غذای روزانه بیش از مقدار مورد نظرمیباشد اسید فیتیک به جذب آهن نیز اثر میگذارد و اثر خطرناک آن یکی از دلایل عمده توصیه متخصصین تغذیه در استفاده از آرد با درجه استخراج ۸۰ درصد یا آردهای با درجه استخراج پائین تر ولی غنی شده میباشد درحالیکه زمانی بنفع آرد کامل ۹۵ درصد استخراج و حتی صد درصد استخراج نظر میدادند.

انتخاب خطوط مشی جدید - آرد تقریباً " سفید یا غنی کردن آرد سفید ؟

بتدریج مجادله طرفداران آرد سفید و آرد قهوه‌ای تغییر شکل داده و هر دو مکتب فکری نقطه نظرات خود را ترمیم نمودند بوجهی که طرفداران عقیده استفاده از نان سفید پذیرفتند که در استخراج با درصد پائین آرد امکان نقصان بعضی مواد ضروری بدن بوده و لزوم افزودن بعضی ویتامین های از دست رفته طی تولید را اظهار نمودند. مشروط باینکه افزایش ویتامین ها بصورت خالص با شدت مشخصات آرد سفید که مورد پسند عموم میباشد تغییر نماید طرفداران نان قهوه‌ای نیز بنوبه خود عدم مقبولیت آرد قهوه‌ای زبر را قبول کرده و بنا براین ترجیح دادند که مدافع آرد تقریباً " سفید شوند که دارای مواد فیبری و سلولزی کمتری بوده و در عوض حاوی مقدار قابل قبولی از ویتامین ها باشد.

قبل از بررسی این نظریه جدید لازمست که بعضی حقایق ذکر شده و ارزیابی واقع گرایانه‌ای از اهمیت ذائقه مردم صورت گیرد. لازم بنظر میرسد که نکات زیر یادآوری شود که :

- ۱- مبالغ هنگفتی تاکنون صرف هزینه‌های تبلیغاتی برای بالا بردن مصرف نان قهوه‌ای در مقابل نان سفید شده ولی مصرف نان قهوه‌ای از حدود ۶ تا ۷ درصد کل نان مصرفی تجاوز نکرده است.
- ۲- اقدامات گذشته بخصوص توسط روزنامه‌های پرتیراژ بمنظور متداول کردن استفاده آرد با استخراج ۸۰ درصد با شکست مواجه شده است.
- ۳- در سال ۱۹۳۷ دولت سویس اقداماتی در جهت متداول نمودن نان ملی قهوه‌ای نمود بطوریکه با دادن سوبسید این نوع نان را ارزانتر و در نتیجه از نظر مالی برای مصرف عموم مقبول تر نمود ولی این اقدام نیز نتوانست آرد نسبتاً " تیره را بین عموم متداول نماید.
- ۴- در کانادا در ایام جنگ آردی در حدود ۸۰ درصد استخراج بنام " مورد قبول کانادا " تهیه میشد که علی رغم حمایت دولت نتوانست مقبول عموم قرار گیرد بمنظور اتخاذ خط مشی تغذیه‌ای میبایست به عامل سلیقه مردم اهمیت زیادی قائل شد زیرا ارزش غذایی هر نوع غذا بدو عامل محتوای مواد غذایی آن و مقداری از آن که مصرف میشود بستگی دارد در صورتیکه غذایی با ارزش غذایی بالا بمقدار ناچیزی مصرف شود در مقابل غذایی با ارزش غذایی متوسط ولی مصرفیادتر از اهمیت کمتری برخوردار میباشد. بنابراین جایگزینی یک غذای مورد علاقه با غذایی که ارزش غذایی بالاتر داشته باشد کار بیهوده‌ای میباشد زیرا عدم وجود جاذبه ظاهری و ذائقه‌ای موجب میشود که مقدار مواد غذایی مورد لزوم با وجود ارزشمند بودن نوع غذا بعلت کم مصرف بودن کمتر وارد بدن گردد. عامل دیگری که رل مهمی در تولید آرد تقریباً " سفید با ارزش غذایی خوب ایفا نمود کشف این نکته که ویتامین B_1 گندم در بخش تیره‌تر و سلولزی تر دانه متمرکز نبوده است، میباشد. قبلاً " مشخص شده بود که ۸۰ درصد کل ویتامین B_1 موجود در گندم در جوانه گندم وجود دارد. آقایان ^(۴۶ و ۴۷) Hinton و ^(۴۸) Ward نشان دادند که ویتامین B_1 موجود در جوانه گندم بطور یکنواخت گسترده نبوده و بخش اسکوتلوم و سلولهای جدا کننده جوانه گندم و آندوسپرم غنی ترین محل تمرکز ویتامین فوق بوده است ارقام حاصل از تحقیقات Hinton در جدول شماره ۹ نشان میدهد که قسمت Embryo در جوانه گندم که ۱/۲ درصد وزن دانه گندم را تشکیل میدهد فقط ۳ درصد کل ویتامین B_1 موجود در گندم را داشته در حالیکه در بخش اسکوتلوم که حداکثر ۱/۵ درصد وزن کل دانه گندم میباشد حداقل ۵۹ درصد محتوای کل ویتامین B_1 را در خود ذخیره ساخته است و در نتیجه دیگر اهمیت موجود بودن کل جوانه گندم در آرد بعنوان تامین کننده ویتامین B_1 تاکید نمی گردید آقایان Somers ^(۵۰) و Coolidge ^(۴۹) و Hammer متعاقب آن نحوه توزیع ویتامین B_1 را در دانه گندم طی تحقیقات خود تائید نمودند.

جدول شماره ۱۰
 (Malone, Doherty, Jackson تهیه شده بوسیله میزان تمرکز ویتا مین های B و نسبت درصد آنها در مواد تهیه شده در آسیاب)

خاکستر	درصد کل ویتا مین			میزان تمرکز ویتا مین			درصد مواد در جریان تولید	مواد تهیه شده در آسیاب
	نیاسین	ریبوفلاوین	تیامین	نیاسین	ریبوفلاوین	تیامین *		
درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	درصد	% ۱۰۰	گندم
-	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰	۵۶٫۵	۱٫۲۴	۴٫۵۲		
-	۴٫۴۵	۶٫۴۵	۱۲٫۱	۹۵	۳٫۰۲	۲۰٫۸	۲٫۶۴	Feed Middlings
-	۲۹	۲۳٫۴	۳۹٫۸	۱۴۰	۲٫۴۸	۱۵٫۱۵	۱۱٫۲	Shorts
-	۴۸	۲۲٫۳	۱۸٫۱	۲۳۲	۲٫۳۸	۶٫۹۸	۱۱٫۲	سیوس
-	۰٫۳۲	۰٫۹۷	۱٫۲۵	۶۸	۴٫۵۳	۲۱٫۳	۰٫۲۷	جوانه گندم
۰٫۳۶	۶٫۷۵	۲۰	۶٫۶۳	۱۰۳	۰٫۶۷	۰٫۸۱	۳۷	آرد نمونه درجه یک
۰٫۴۸	۸	۱۱٫۲	۶٫۹	۱۷٫۶	۰٫۵۴	۱٫۲۱	۲۵٫۸	آرد نواتی درجه یک
۰٫۶۷	۳٫۳۲	۴٫۵۵	۴	۲۵٫۳	۰٫۷۶	۲٫۴۴	۷٫۴	آرد نواتی درجه دو
۱٫۱۶	۲٫۷۲	۳٫۱۳	۶٫۶۶	۴۱٫۵	۱٫۰۵	۸٫۱۵	۳٫۷	آرد درجه پائین (پست)
-	۱۰۲٫۵۶	۹۲	۹۵٫۴۴	-	-	-	۱۰۰/۲۱	

* برای بدست آوردن i.u./g از میکروکرم به کرم آترا به عدد ۳ تقسیم نمایند.

جدول شماره ۱۱

مقدار ویتامین B₁ و ریبوفلاوین و اسید نیکوتینیک و آهن موجود در قسمت‌های مختلف دانه گندم (تهیه شده بوسیله Drummond, Moran)

عوامل	گندم کامل	سبوس تمیژشامل لایه الورون	اسکوتلوم	امبریو	اندوسپرم خارجی (تقریبی)	اندوسپرم کامل شامل اندوسپرم خارجی
ویتامین B ₁ (گرم / i.u.)	۱,۲	۱,۶	۵۵	۳	۱,۵	۰,۲
ریبوفلاوین (میکروگرم درگرم)	۱,۶	۵	۱۵	۱۵	۱,۸	۰,۷
اسید نیکوتینیک (میکروگرم درگرم)	۵۰	۲۵۰	۶۰	۶۰	۱۵۰	۲۲
آهن (میلی گرم در صدگرم)	۳,۵	۱۲	۹	۹	۱۰	۲,۱
درصد وزنی تقریبی	۱۰۰	۱۲	۱,۵	۱	۳	۸۵,۵

جدول شماره ۱۲

نتایج حاصل شده از تجزیه و تحلیل آردهای تجارتهی (تهیه شده بوسیله Drummond, Moran)

درجه استخراج			عوامل
۸۰ درصد	۸۲/۵ درصد	۸۵ درصد	
۰,۸	۰,۸۸	۰,۹۸	ویتامین B ₁ (گرم / i.u.)
۰,۸۵	۱	۱,۳	ریبوفلاوین (میکروگرم درگرم)
۱۶	۱۸	۱۷	اسید نیکوتینیک (میکروگرم درگرم)
۱,۶۵	۱,۹۴	۲,۰۲	آهن (میلی گرم در صدگرم)
۰,۲۱	۰,۳۱	۰,۵	فیبر (درصد)

جدول شماره ۱۳

نسبت درصد سبوس، جوانه گندم و اندوسپرم موجود در آردهای با درجات استخراج مختلف (تهیه شده بوسیله Drummond, Moran)

درجه استخراج				عوامل
۸۰ درصد	۸۲/۵ درصد	۸۵ درصد	۱۰۰ درصد	
۱,۴	۲	۳,۴	۱۲	سبوس
۱,۶	۱,۷	۱,۹	۲,۵	جوانه گندم
۷۷	۷۸,۸	۷۹,۷	۸۵,۵	اندوسپرم

کشف فوق موجب گردید که برای تهیه آردی که از نظر ویتامین B_1 غنی باشد حتی المقدور سعی شود که بخش اسکوتلوم گندم بجای وارد شدن به غذای دام (سیوس) با آرد همراه گردد بنابراین میبایست تولید آردی تقریباً "سفید ممکن" می‌شود که دارای ویتامین های لازم بوده و ضمناً "قسمتهای خارجی گندم که عمدتاً "سلولزی" بوده و علاوه بر رنگ ناخوش آیندش حاوی مقدار قابل توجهی اسید فیتیک می‌باشد، از آرد جدا شده و در همان حال بخش اسکوتلوم که سرشار از ویتامین B_1 بوده نحوی وارد آرد می‌گردید. اولین پیشرفت در زمینه عملی کردن امر فوق در ایام جنگ جهانی دوم هنگام تهیه آرد ملی ۸۵ درصد استخراج صورت گرفت که اوائل این آرد بیشتر به گندم خرد شده شباهت داشت تا آرد و البته این امتیاز را داشت که یک گرم / $i.u$ ویتامین B_1 داشته باشد.

بتدریج با پیشرفت روشهای آسیابانی محصولات آرد سفید تر شده و محتوای مواد فیبری آن از یک درصد به ۰/۳ درصد تقلیل یافت و در همان حال مقیدار ویتامین B_1 موجود در آرد بهمان اندازه محصولات تیره تر و زبر تر حفظ گردید. باین صورت که کشف نقاط تمرکز ویتامین B_1 در گندم که اسکوتلوم (بخش جدا کننده جوانه گندم از آندوسپرم) میباشد موجب گردید که با تغییراتی در روش آسیاب کردن قسمت عمده ویتامین B_1 بجای خارج شدن همراه سیوس گندم، وارد کیسه‌های آرد گردید. در روشهای معمولی آسیابانی اسکوتلوم در انتهای سیستم تقلیلی (*Reduction System*) جمع میشود که میتوان با خرد کردن اسکوتلوم نرم شده (بعلت کاهش رطوبت) آنرا از توری های الک عبور داده و وارد آرد نمود. این عمل علاوه بر اینکه از خروج اسکوتلوم همراه سیوس جلوگیری مینماید ضمناً "بار بیشتری از محصول نهائی در مراحل ابتدائی گرفته میشود.

در جدول شماره (۱۰) که بوسیله *Doherty, Jackson* و *Malone* (۵۱) تهیه شده نحوه توزیع ویتامین B_1 (تیامین) ، ریبو فلاوین و نیاسین در مراحل مختلف تهیه آرد بطور دقیق نشان داده شده است. جدول شماره ۱۱ که بوسیله *Maran* و *Drummond* (۵۲) تهیه شده ، تیامین ، ریبو فلاوین ، نیاسین و آهن را در قسمتهای مختلف دانه گندم نمایش میدهد. جدول شماره ۱۲ نیز نشان میدهد که با تغییر درصد استخراج از ۸۰ به ۸۵ درصد چه تغییراتی در ویتامین B_1 ، ریبو فلاوین و اسید نیکوتینیک و آهن ایجاد میگردد و - بالآخره جدول شماره ۱۳ نسبت درصد سیوس ، جوانه گندم و آندوسپرم را در آردهای با درصد استخراج متفاوت نمایش میدهد.

اکنون که سابقه علمی تولید آرد تقریباً "سفید با محتوی قابل قبول ویتامین بررسی شده است بهتر است که روش تهیه آرد سفید غنی شده با ویتامینهای اصلی موجود در آرد قهوه‌ای مورد مطالعه قرارگیرد. این روش که بطرز وسیعی در ایالات متحده آمریکا و بعضی کشورهای دیگر بکار برده میشود برای اولین

بار بوسیله آقای Dodds در انگلستان قبل از جنگ جهانی دوم با بکار بردن ویتامین B₁ انجام گرفت .

با استفاده از روش غنی کردن آرد مردم میتوانند دقیقاً " نان مورد نیاز و مورد علاقه خود را تهیه نموده و در ضمن کمبودهای مهم آن نوع نان نیز میتوانند از جنبه تغذیه‌ای رفع شده باشد . جالب است توجه شود که اکثر اشخاصی که در آمریکا مدافعین عقیده مصرف‌نان حاصل از آرد کامل بودند . از روش غنی کردن آرد نیز حمایت نمودند . و از آنجائیکه افزایش کسب ویتامین را برای یک آمریکایی متوسط لازم میدانستند لذا به نتیجه رسیدند که غنی کردن آرد بهترین طریق برای رسیدن به مقصود فوق میباشد . پیشنهاد کمیته غلات شورای تحقیق ملی در مورد روش غنی کردن از پیشنهاد اولیه در انگلستان قابل قبول تر بوده و مبنای آن بر اساس نکات زیر میباشد :

کمیته فوق غنی کردن آرد و نان و افزایش ویتامین D به شیر و مقدار مناسبی ویتامین A به کره و ید به نمک را تأیید نمود . کمیته بخصوص در مورد غذاهائی که بعلت عملیات تصفیه مقداری از ویتامین ها و مواد معدنی خود را از دست میدادند ، پیشنهاد تامین ویتامین ها و مواد معدنی از دست رفته را تا حد توزیع صحیح آنها در غذاهای مصرفی داد .

از آنجائیکه گاهگاهی روش غنی کردن آرد مورد حمله و انتقاد قرار میگیرد بد نیست که به توصیه آقایان Drummond و Moran^(۵۶) که در آن ایام - مشاورین علمی وزارت تغذیه در انگلستان بودند در مورد بحث غنی کردن آرد سفید توجه شود .

" نان سفید تهیه شده بروش جدید بدون شک بحث مقایسه بین نان سفید و قهوه‌ای را بیهوده جلوه میدهد زیرا نان سفید عمدتاً " بجهت کمبود ویتامین B₁ مورد حمله قرار میگرفت چونکه مدارک مشابهی در مورد کمبود بدن از نظر ویتامین E و ویتامین های B₂ که در آرد کامل وجود دارند در دست نیست . ضمناً " از نظر مواد معدنی موجود نیز بدلیل زیاد موجود بودن اسید فیتیک در آرد کامل ارزش نسبی این دو نوع آرد غیر مشخص میباشد . در حال حاضر عملاً " با نان بدست آمده از آرد کامل مخالفت میشود که بهترین دلیل میزان مصرف آن بوده که بین ۵ تا ۱۰ درصد کل مصرف‌نان را تشکیل میدهد . ضمناً " افزایش درجه استخراج - موجب کاهش تولید سبوس‌گندم شده که غذای دام کاهش یافته و تولید لبنیات را بخطر میاندازد و بالاخره آرد سفید را بهتر از آرد قهوه‌ای و یا آرد کامل میتوان نگهداری نمود و احتیاج به جابجائی‌های متعدد نخواهد داشت که این نکته در حال حاضر بعلت ذخیره سازی آرد در زمان جنگ از اهمیت زیادتری برخوردار - میباشد ."

بایستی بخاطر داشت که وزارت تغذیه در آن ایام بر مبنای پیشنهاد اصلی Dodds که افزودن ۰/۲ گرم ویتامین B₁ مصنوعی به یک کیسه ۲۸۰ پوندی آرد بوده عمل مینمود که در نتیجه محتوای - طبیعی ویتامین B₁ آرد سفید که در حدود ۱/۱ میکروگرم در گرم آرد بوده به حدود ۲/۷ میکروگرم در گرم آرد افزایش مییافت .

(۵۷) Kent - Jones نتیجه کارهای خود را در جدول ل شماره ۱۴ ارائه داده که در آن مواد تشکیل دهنده آردهای با درجات استخراج مختلف را نشان داده که شامل مقادیر ویتامین B₁ ، اسید نیکوتینیک ، ریبوفلاوین ، اسید پنتوتنیک ، پیری دوکسین و بیوتین موجود میباشد . ارقام موجود در این جدول بوسیله گزارش Cohen که (بعداً " شرح داده خواهد شد) پذیرفته شده و مورد استفاده قرار گرفته است و فقط در مورد تغییرات اسید پنتوتنیک با تغییر درجه استخراج تصور میشود که مقدار واقعی کمتر از مقدار موجود در جدول باشد .

مقدار استخراج	۲۰٪	۳۰٪	۴۰٪	۵۰٪	۶۰٪	۷۰٪	۸۰٪
اسید پنتوتنیک (میکروگرم در گرم)	۰.۱۰	۰.۱۵	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۳۰	۰.۳۵	۰.۴۰
اسید نیکوتینیک (میکروگرم در گرم)	۰.۱۰	۰.۱۵	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۳۰	۰.۳۵	۰.۴۰
ریبوفلاوین (میکروگرم در گرم)	۰.۱۰	۰.۱۵	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۳۰	۰.۳۵	۰.۴۰
بیوتین (میکروگرم در گرم)	۰.۱۰	۰.۱۵	۰.۲۰	۰.۲۵	۰.۳۰	۰.۳۵	۰.۴۰

جدول شماره ۱۴

ترکیبات تشکیل دهنده آردهای با درجات استخراج مختلف در صد گرم (

KENT _ JONES

تهیه شده توسط

آرد کامل (۹۵ تا صد درصد)	* ۸۵ درصد استخراج (۱۰/۵) اونس در کیسه ۲۸۰ پوندی کربنات کلسیم اضافه شده	* ۸۰ درصد استخراج (۱۰/۵) اونس در کیسه کربنات کلسیم	۷۵ درصد استخراج	آرد ۷۲ درصد استخراج (فینی شده)	آرد ۷۲ درصد استخراج	آرد نمونه (حدود ۰٫۵ درصد درجه استخراج)	
۱۲	۱۱/۶	۱۱/۴	۱۱/۲	۱۱	۱۱	۱۰	پروتئین (گرم)
۲/۷	۲/۲	۱/۸	۱/۱	۳	۱	۰/۹	آهن قابل استفاده (میلیگرم)
منفی	۵۰	۵۷	۲۲	۲۲	۱۸	۱۵	کلسیم قابل استفاده (میلی گرم)
۰/۴	۰/۳۱	۰/۲۶	۰/۱۵	۰/۵	۰/۱۱	۰/۰۸	ویتامین B _۱ (میلیگرم)
۶	۱/۶	۱/۲	۰/۷۷	۴	۰/۷۲	۰/۷	اسیدنیکوتینیک (میلیگرم)
۰/۱۲	۰/۰۷	۰/۰۵	۰/۰۴	۰/۳	۰/۰۳۵	۰/۰۳	ریبوفلاوین (میلی گرم)
۱/۵	۱/۱	۰/۹	۰/۷۵	۰/۶	۰/۶	۰/۴	اسید پنتوتنیک (میلی گرم) **
۰/۵	۰/۳	۰/۲۵	۰/۲	۰/۱۵	۰/۱۵	۰/۱	پیری دوکسین (میلی گرم)
۰/۰۰۷	-	-	-	-	-	۰/۰۰۰۵	بیوتین (میلی گرم)

* در صورت استخراج آرد با درجات بالا بعضی اوقات عمل غنی کردن آرد بوسیله کلسیم انجام نشده و در بعضی موارد مقدار ۷ اونس و حتی ۱۴ اونس کربنات کلسیم به یک کیسه ۲۸۰ پوندی آرد افزوده میشود . به همین جهت در این جدول رقم متوسط منظور شده است .

* * نتایج آزمایشهای بعدی نشان داده که با تغییر درجه استخراج از آرد سفید تا آرد ۸۰ درصد استخراج تغییرات در محتوای اسید پنتوتنیک خیلی کمتر خواهد بود .

استانداردهای غنی کردن آرد در ایالات متحده آمریکا در جدول شماره ۱۵ نشان داده شده است . در طول ایام جنگ جهانی دوم غنی کردن آرد سفید ناوایی در ایالات متحده آمریکا اجباری بوده و در حال حاضر هر ایالت به سلیقه خود در این زمینه توصیه‌های مخصوص بخود داشته ولی عمدتاً " از روش غنی کردن آرد پیروی مینمایند . جدول شماره ۱۶ که بوسیله (۵۵) Kent- Jones تهیه شده اثر روش غنی کردن بسبک آمریکائی نشان داده میشود .

بایستی توجه شود که در صورتیکه حد بالای ارقام را در نظر بگیریم آرد غنی شده در آمریکا در مقایسه با آرد ملی ۸۵ درصد انگلستان دارای دو برابر ویتامین B₁ و تقریباً سه برابر ریبوفلاوین و اسید نیکوتینیک و حدود دو برابر آهن

جدول شماره ۱۵

استاندارد غنی کردن آرد در ایالات متحده آمریکا

(کلیه واحدهای وزن در صورت تعیین نشدن بر حسب میلی گرم در هر پوند میباشد)

استاندارد نان		استاندارد آرد		
حداکثر	حداقل	حداکثر	حداقل	
				مورد نیاز :
۱/۸	۱/۱	۲/۵	۲/۰	تیامین
۱/۶	۰/۷	۱/۵	۱/۲	ریبوفلاوین
۱۵	۱۰	۲۰	۱۶	شیاسین
۱۲/۵	۸	۱۶/۵	۱۳	آهن
				اختیاری :
۸۰۰	۳۰۰	۱۵۰۰	۵۰۰	کلسیم
۷۸۰	۱۸۰	۱۰۰۰	۲۵۰	ویتامین (واحد USP)

میباشد در صورتیکه اصل غنی کردن آرد مورد قبول واقع شود مسلماً " درجه غنی کردن بایستی به میزان کمبودهای موجود در رژیم غذایی بستگی داشته باشد.

در صورتیکه شیر که منبع مهم تامین ریبوفلاوین میباشد فراوان بوده و گوشت که سرشار از اسید نیکوتینیک است در دسترس باشد افزودن این مواد لزومی نخواهد داشت و فقط بر مبنای نیازها بایستی عمل شود.

جدول شماره ۱۶

اثر غنی کردن آرد در رژیم غذایی مردم آمریکا

(تهیه شده بوسیله (۵۵) Kent-Jones بر مبنای مفروضات آمریکا)

اسیدنیکو تینیک	ریبو فلاوین	ویتامین	
۱۵	۲/۲	۱/۵	توصیه انجمن تحقیق ملی برای کسب ویتامین ها بر حسب میلی گرم در ۲۵۰۰ کالری. ویتامین های بدست آمده طیق رژیم متوسط غذایی مردم آمریکا قبل از غنی کردن آرد* بر حسب میلی گرم در ۲۵۰۰ کالری
۱۱	۱/۴	۰/۸	متوسط ویتامین های بدست آمده با فرض اینکه کلیه آرد و نان مصرف شده در رژیم مردم آمریکا غنی شده باشند بر حسب میلی گرم در ۲۵۰۰ کالری
۱۷	۱/۶** ۱/۸***	۱/۶	

* با فرض اینکه نان سفید حاوی سه قسمت شیر بصورت جامد درصد قسمت آرد باشد.

** با فرض اینکه استفاده از شیر در تولید نان قطع شده باشد.

*** با فرض اینکه استفاده از شیر در تولید نان ادامه داشته باشد.

روش غنی کردن آرد در انگلستان تهیه شده بر مبنای توصیه " گزارش نان بعد از جنگ " (Post War Loaf Report) چنین طراحی شده که در هر ۱۰۰ گرم آرد - بایستی حداقل ۰/۲۴ میلی گرم ویتامین B₁ ، ۱/۶ میلی گرم اسید نیکوتینیک یا نیکوتین آمید و ۱/۶۵ میلی گرم آهن موجود باشد و همچنین آرد (یا اکثر آردها) بایستی دارای ۲۳۵ میلی گرم تا ۳۹۰ میلی گرم کربنات کلسیم در هر ۱۰۰ گرم آرد باشد .

بمنظور عمل کردن بدستور غنی ساختن آرد ، برای کارخانجات آرد انگلستان مخلوطی تهیه گردید که دارای اجزاء زیر بود :

گرم در هر اونس	ویتامین B ₁
۰/۲۱	اسید نیکوتینیک
۱/۰۰	آهن (Ferrum Redactum)
۰/۸۹	آرد خشک
۲۶/۲۵	

افزایش مقدار یک اونس از مخلوط فوق به هر کیسه ۲۸۰ پوندی آرد سفید (درجه استخراج ۷۲ درصد) و برای آرد پانتنت افزودن ۱/۱ اونس ضروری بوده است .

بعدها (در سال ۱۹۶۵) که آهن بصورت فریک آمونیوم سیترات مورد مصرف قرار میگرفت دو پیشنهاد در مورد استفاده از فریک آمونیوم سیترات قهوه ای و یا سبز ارائه گردید . سپس اعلام گردید که در صورت استفاده از نوع قهوه ای آن احتمال ایجاد بوی ناخوش آیند در آرد وجود دارد .

گرم در هر اونس	ویتامین B ₁
۰/۲۱	اسید نیکوتینیک (نیکوتین آمید)
۱/۰۰	فریک آمونیوم سیترات (قهوه ای)
۴/۱۴	آرد خشک (بعنوان پرکننده)
۲۳/۰۰	

و یا

گرم در هر اونس	ویتامین B ₁
۰/۲۱	اسید نیکوتینیک (نیکوتین آمید)
۱/۰۰	فریک آمونیوم سیترات (سبز)
۵/۹۳	آرد خشک (بعنوان پرکننده)
۲۱/۲۱	

تنها مخالفت هایی که میتواند بر علیه روش غنی کردن آرد مطرح باشد عبارتند از :

الف. منطقی بنظر نمیرسد که عملیات آسیاب کردن طوری انجام شود که ابتداء تعدادی از مواد غذایی را خارج کرده و سپس آنها را بشکل مصنوعی مجدداً جایگزین نمود .

ب) امکان دارد بعضی مواد اساسی (که در حال حاضر شناخته شده نمیباشند) از آرد جدا شده در حالیکه در آردهای با استخراج بالا این مواد در داخل آرد موجود خواهد بود.

با توجه به نکته الف بایستی عنوان نمود که عموم مردم بدرست یا نه غلط تمایل به آردهای تیره تر نداشته و چنانچه تا مین ویتامین های مختلف توسط آرد و نان در برنامه رژیم غذایی مردم مورد نظر باشد غنی کردن آرد بطریق مصنوعی تنها روش عملی بحساب خواهد آمد . بطور کلی مردم تمایل بخوردن غذائی دارند که بآن علاقمند باشند نه غذائی که بعنوان غذای مقوی برایشان تعیین شده باشد در اینجا ذکر این مطلب لازمست که ذائقه مردم و جالب توجه بودن غذا نبایستی دور از نظر نگهداشته شود.

در مورد نکته ب بایستی اذعان نمود که البته این مطلب جای بحث ندارد - ولی غیر متحمل بنظر میرسد که جایگزینی نان سفید فنی شده (به مقیاس معینی که در آمریکا عمل میشود) با نان حاصل از آرد با استخراجهای بالا بتواند بعلت کمبود بعضی مواد مغذی موجب بخطر افتادن سلامتی انسان گردد . و این نکته قبل از بمرحله عمل درآوردن سیاست غنی کردن آرد بوسیله مسئولین امر در ایالات متحده آمریکا مورد بررسی قرار گرفته بود . معهذا این موضوع مجدداً " بوسیله کمیته Cohen (۲۵) که در مطالب بعدی بآن اشاره خواهد شد ، تحت بررسی قرار گرفت.

لازم به ذکر است که از نظر اثرات فیزیولوژیکی بین ویتامین مصنوعی و ویتامین طبیعی کسب شده فرقی وجود ندارد (هر دو از نظر بیولوژیکی و شیمیایی یکی میباشند) ولی عدم توازن آنها در رابطه با افزودن ویتامین ها به مواد غذایی ممکنست سؤال برانگیز باشد .

این نکته زمانی مورد توجه قرار گرفت که Richards^(۵۸) گزارش نمود که - موشهایی که مقادیر زیادی ویتامین B₁ به غذای آنها افزوده شده بود فضولاتی بوجود آوردند که نشان دهنده عوارض کمبود پیری دوکسین در آنها بود البته مقدار ویتامین B₁ افزوده شده بوسیله Richards خیلی بیش از مقدار بکار رفته در غنی کردن آرد میباشد (یک مورد سه برابر و مورد دیگر هجده برابر) در واقع نتیجه گیری از این آزمایش که بوسیله Richards انجام گرفت بر علیه غنی کردن آرد نبوده است زیرا ملت ۱۵۰ میلیونی آمریکا (سال ۱۹۶۷) سالها بود که غنی کردن آرد را با موفقیت تجربه نموده و این آزمایش فقط نظریه افزودن یک نوع از ویتامین های مصنوعی B را بمقدار زیاد رد مینماید .

پس از آن M.D.Wright^(۲۴) طی آزمایش مفیدی که انجام داد برای موشها از - رژیم غذایی زمان جنگ استفاده نمود که عبارت بودند از آرد ملی ۸۵ درصد و یا آرد ۷۵ درصد غنی شده با ویتامین B₁ که بمقدار ۰/۲ گرم در هر کیسه ۲۸۰ -

پوندی (که بوسیله بعضی کارخانجات آرد در آن ایام به آرد افزوده میشد) هیچگونه تفاوت مهمی بین دو دسته از موشها مشاهده نگردید و هر دو دسته دارای رشد عالی بودند. این تجربه بسیار مورد توجه قرار گرفت چونکه رژیم کامل غذائی - حیوانات با رژیم غذائی متوسط ملی آن زمان مطابقت مینمود بطوریکه افراد دیگری نیز در طی آزمایشات خود منحصرا "از نان بمنظور تغذیه حیوانات تحت آزمایش استفاده نمودند و یا اینکه جیژه غذائی دیگری غیر از آنچه که (Wright) انتخاب کرده بود، بکار گرفته شد. بطور کلی نان سفید نبایستی بخاطر اینکه نمیتواند به تنهایی یک رژیم غذائی را تشکیل بدهد مورد انتقاد قرار گیرد چونکه در آن صورت پرتقال بخاطر نداشتن چربی، کره بخاطر فقدان پروتئین، تخم مرغ - بخاطر نداشتن کربوهیدرات، نمک بخاطر نداشتن کلسیم، سبزیجات بعلت فاقد کالری بودن، شیر بعلت نداشتن زبری و آب بخاطر فاقد هرچیز بودن بایستی محکوم گردند.

مواد مغذی در آرد و ویتامین های موجود در غلات :

بسیار مشکل است که اعداد دقیقی برای تمامی مواد مغذی در انواع - مختلف آرد ذکر نمود چون این اعداد بر حسب نوع گندم مورد مصرف و فاکتورهای دیگر متغیر است ، هرچند اعدادی که بوسیله کنت - جونز^(۵۷) (Kent- Jones) ارائه شده و در جدول شماره ۱۴ آمده است نشان دهنده مقادیر مواد مغذی در نوع آرد نانوائی است و بصورت قابل قبولی معنی دار است . این جدول بوسیله کمیته کوهن Cohen Committee مورد استفاده قرار گرفته است و فقط در مقدار پانتوتنیک اسید Pantothenic Acid استخراجی که عدد کمتری بدست آمده است تغییراتی مشاهده میشود (به جدول ۱۷ مراجعه شود) بعلاوه در جدول شماره ۱۴ اثر اسید فیتیک منظور گردیده است بنابراین اعداد داده شده برای کلسیم آهن بعنوان مقدار قابل استفاده است نه مقدار کل . سعی بر این بوده است که دقت شود آردها حقیقتاً " با درصد استخراج ذکر شده باشند چون اکثراً " در این امر بسیار مهم دقت لازم بعمل نمی آید .

هینتون ، پی رزو شاو و (Peers and Shaw ، Hinton)^(۵۹) اعداد جالب توجه و روشن کننده ای درباره ویتامین های B در قسمت های مختلف گندم ارائه داده اند . و نظر آنها بر این بوده است که نیکوتینیک اسید ، ریبوفلاوین و - پانتوتنیک اسید با تراکم زیاد در لایه الرون (Aleurone Layer) موجود هستند .

در خصوص مقدار ویتامین موجود اعداد ارائه شده غالباً " بر حسب میکروگرم بر گرم و بصورت g/g بر نشان داده شده است .

در بعضی از دستورالعملهای رسمی بعنوان مثال اعداد داده شده بر حسب mg / 100g عنوان می شود که این مقدار یکدهم مقدار $\mu\text{g/g}$ میباشد .

ویتامین B₁ (تیامین - Thiamine)

مقدار ویتامین B₁ در گندم ها متغیر است اطلاعات داده شده توسط Booth که ارقام بسیار زیادی از گندم های کشورهای مختلف را مورد آزمایش قرار داده نشان دهنده این موضوع می باشد .^(۶۰)

مقدار ویتامین B₁ گندم های انگلستان بین ۲/۳۴ تا ۵/۹۴ میکروگرم بر گرم است که عموماً " به سمت حد پائین تر نزدیک هستند .

از گندم های خارجی مانی توبا Manitoba بطور متوسط حدود ۴/۲ میکروگرم بر گرم ویتامین B₁ دارد که این حد متوسط بطور چشمگیری از گندم های انگلیسی بیشتر است .

ارقام بخصوصی از گندم استرالیا دارای حد متوسطی از ویتامین B_1 برابر ۶/۱۲ $\mu g/g$ هستند. گندم دوروم *DURUM* بطور معمول دارای حد متوسط بسیار بالایی از ویتامین B_1 است که غالباً " اعدادی حدود ۹ میکروگرم بر گرم را نشان میدهد .

حد متوسط بالای ویتامین B_1 در گندمهای استرالیایی که قبلاً ذکر شد توسط (۶۱) *Dawns and Cathcart* و دیگران آزمایش و تأیید نگردیده است .

(۶۲) *Young, Washam, Harris and Clements* متوسط مقدار ویتامین B_1 را برای گندمهای استرالیایی برابر ۵/۱ میکروگرم بر گرم بدست آورده اند . طیف این مقدار از ۳/۳۹ تا ۶/۹۳ میکروگرم بر گرم متغیر است .

تغییرات زیاد در اعداد بدست آمده توسط افراد مختلف بدلیل آنکه تکنیک های آنالیز به تکامل امروزی نرسیده بودند قابل توجیه است .

Johnson and Rich (۶۳) مقدار ویتامین B_1 در گندم بهاره کانادا ۳/۹۳ میکروگرم بر گرم مشخص نموده اند .

گندمهای ریوارد " *Reward* " رینون " *Renown* " و ریجننت " *Regent* " خاصه در مقدار ویتامین B_1 بسیار غنی هستند و این مقدار حدوداً " ۵/۴ میکروگرم بر گرم است .

(۶۴) *Hoffer, Alcock and Geddes* ۳۸۳ نمونه از گندمهای سخت بهاره را در منطقه غرب کانادا مورد آزمایش قرار داده که نتایج بدست آمده نشان دهنده طیفی بین ۲/۹۱ تا ۶/۳ میکروگرم بر گرم با حد متوسطی برابر ۴/۵۶ میکروگرم بر گرم است

با در نظر گرفتن وضعیت توزیع ویتامین B_1 در هنگام آسیابانی هم اکنون روشن شده است که آردهای پاتنت (نمونه) از نظر ویتامین B_1 بسیار ضعیف و حتی در بعضی موارد در حد مقدار ۰/۷۵ میکروگرم بر گرم میباشد . در انگلستان آردهای مورد مصرف نانوائی با ۷۲٪ استخراج حاوی حدود ۱/۰۵ $\mu g/g$ و آرد ۷۵٪ استخراج حاوی ۱/۳ $\mu g/g$ ، آرد ملی ۸۵٪ استخراج حدود ۳ $\mu g/g$ و آرد ملی ۸۰٪ استخراج در حدود ۲/۴ $\mu g/g$ ویتامین B_1 دارند . این اعداد با اعدادی که توسط (۶۵) *Fraser* بدست آمده تأیید شده اند .

مقدار ویتامین B_1 در سایر غلات مشابه گندم نیست . جو غالباً " مقدار بیشتری از گندم و حدوداً " بین ۵/۴ تا ۷/۵ $\mu g/g$ ویتامین B_1 دارد و مشخص گردیده که هنگام مالت شدن مقدار مختصری از ویتامین B_1 را از دست می دهد . چاودار بین ۴/۲ تا ۵/۱ $\mu g/g$ و جودو سر دارای مقدار تقریباً " بالای بین ۴/۸ تا ۱۰/۸ $\mu g/g$ با حد متوسط ۷/۵ $\mu g/g$ حاوی ویتامین B_1 هستند . در مورد ذرت بنظر میرسد که مقدار ویتامین B_1 بین ۳/۹ تا

۵/۱ $\mu\text{g/g}$ در نمونه های مختلف در نوسان است. برنج در مقایسه با سایر غلات از نظر ویتامین B₁ غنی نیست.

ریبو فلاوین Riboflavine

مطالعه بر روی اطلاعات منتشر شده نشان دهنده مقدار متوسطی حدود ۱ تا ۱٫۲ $\mu\text{g/g}$ از ریبو فلاوین در گندم است که این مقادیر بوسیله نویسنده کتاب - نیز تأیید شده است.

(۶۷) Conner and Straub برای گندم سخت اعدادی برابر ۰/۸۹ تا ۱/۹ $\mu\text{g/g}$ با حد متوسطی برابر ۱/۱۷ $\mu\text{g/g}$ و برای گندم نرم اعدادی برابر ۰/۸۱ تا ۱/۴۸ $\mu\text{g/g}$ با حد متوسطی برابر ۱/۰۷ $\mu\text{g/g}$ بدست آورده اند. اینطور بنظر می رسد که ارقام مختلف گندم و شرایط محیطی اثر کمتری بر مقدار ریبو فلاوین در مقایسه با مقدار ویتامین B₁ دارند.

در حالیکه مقدار کاهش ویتامین B₁ هنگام تولید آرد سفید بسیار زیاد و حدود ۸۰٪ است مقدار کاهش در مورد ریبو فلاوین کمتر و به حدود ۵۰٪ میرسد.

(۶۸) Kodicek مقادیر زیر را برای انواع استخراج ها بدست آورده - است.

درصد استخراج	مقدار ریبو فلاوین $\mu\text{g/g}$
۱۰۰	۱/۱
۸۵	۰/۷
۸۰	۰/۵
۷۰	۰/۳۲

گزارش J.R.Fraser^(۶۵) درباره آرد ملی بطور کلی این اعداد را - تأیید می کند Kodicek مقدار ریبو فلاوین موجود در جوانه را ۷/۶ و میزان آن در سبوس را ۳/۶ میکرو گرم بر گرم گزارش نموده است که این اعداد منطبق با اعداد بدست آمده توسط Moran and Drummond (جدول شماره ۱۱) نبوده ولی نزدیک تر به اعداد بدست آمده در آزمایشگاه نویسنده کتاب است که - اعدادی بشرح ذیل برای انواع آردها بدست آورده است.

درصد استخراج	مقدار ریبو فلاوین ($\mu\text{g/g}$)
آرد کامل	۱/۲
۸۵	۰/۸-۱
۸۰	۰/۵ - ۰/۶
۷۲	۰/۳ - ۰/۴

(۶۹)

Barton- Wright مقادیر بیشتری برای آرد کامل و آرد ۷۵ % استخراج - بدست آورده است که امروزه مورد قبول نیست .

مقادیر متوسط برای جو ، جو دوسر ، چاودار و ذرت بین ۱/۲ تا ۱/۴ - میکرو گرم بر گرم گزارش گردیده است .

Nicotinic Acid نیکوتینیک اسید

مقدار نیکوتینیک اسید موجود در گندم نسبتاً زیاد و حدود ۶۰ میکروگرم بر گرم میباشد . این مقدار برای گندم‌های انگلیسی در آزمایشگاه نویسنده کتاب حدود ۵۰ و برای گندم مانتوبا حدود ۷۲ $\mu\text{g/g}$ بدست آمده است .

(۷۲)

Barton - Wright اعداد زیر را گزارش نموده است .

گندم انگلیسی	۴۸	$\mu\text{g/g}$	مانتوبا ۵۵-۶۶	$\mu\text{g/g}$
--------------	----	-----------------	---------------	-----------------

(۷۳)

Tepley, Strong and Elvehjem مقادیری برای نیکوتینیک اسید موجود در گندم را گزارش کرده اند که از ۴۷ تا ۱۰۶ $\mu\text{g/g}$ متفاوت و مقدار متوسطی برابر ۶۰/۱ $\mu\text{g/g}$ را بدست داده است بیشترین نمونه‌ها دارای مقادیری بین ۵۰ تا ۶۰ $\mu\text{g/g}$ بوده اند .

میزان کاهش نیکوتینیک اسید در محصولات آسیاب شده از روی اعدادی که توسط Barton - Wright داده شده مشاهده میگردد .

آرد ۶۸/۷ % استخراج محتوی مقدار ۱۴ $\mu\text{g/g}$ نیکوتینیک اسید است که حدوداً ۱۴/۶ درصد از مقدار کل موجود در گندم را تشکیل می دهد و این درحالیست که سبوس که تنها ۲۵/۶ درصد از وزن گندم را تشکیل می دهد حاوی - مقدار ۶۹/۷ درصد از کل نیکوتینیک اسید موجود در گندم است .

بارتون برایت هم چنین مقادیر زیر را گزارش نموده است .

آرد ملی ۸۵ % استخراج	۱۲ تا ۱۸/۷	$\mu\text{g/g}$
جوانه گندم	۷۷ تا ۵۵	$\mu\text{g/g}$
سبوس گندم	۲۶۷ تا ۳۲۵	$\mu\text{g/g}$

(۶۵)

Fraser برای آرد ملی ۸۵ % استخراج عددی حدود ۲۰ $\mu\text{g/g}$ را گزارش نموده است .

(۷۳)

Topley, Strong and Elvehjem برای آرد پانت مقدار ۱۰ $\mu\text{g/g}$ و برای آرد سفید درجه یک (first clear Flour) ۲۱ $\mu\text{g/g}$ و برای جوانه گندم مقدار ۳۴ $\mu\text{g/g}$ را بدست آورده اند .

(۷۴)

Andrews, Boyd and Gortner ذکر کرده اند که فقط ۱۰٪ از کلسیم نیکوتینیک اسید موجود در گندم در آرد پاتنت و ۳٪ آن در آرد سفید درجه یک موجود است در حالیکه مقدار موجود آن در سبوس ۵۶٪ می باشد که این کاملاً با اعداد بدست آمده توسط بارتون - رایت مطابقت دارد.

بارتون - رایت مقادیر موجود نیکوتینیک اسید را در جو حدود ۸۵ تا ۱۴۷ $\mu\text{g/g}$ و مقدار حد متوسط آن را در مالت حدود ۱۰۰ و در ذرت با میزان - کمتری در حدود ۱۲ تا ۳۰ $\mu\text{g/g}$ گزارش نموده در حالیکه چاودار وجود دوسر حتی با مقادیر پائین تر حدود ۶ تا ۱۰ $\mu\text{g/g}$ گزارش شده است.

Kik and Van Landingham مقدار نیاسین موجود برای برنج آسیاب نشده را ۵۲/۳ تا ۵۳ $\mu\text{g/g}$ گزارش کرده اند.

پانتوتنیک اسید Pantothenic Acid

مقدار پانتوتنیک اسید موجود در گندم بطور متوسط حدود ۱۳ $\mu\text{g/g}$ و در طیفی از ۹ تا ۱۸ $\mu\text{g/g}$ قرار دارد هر چند که Moran and Drummond (۵۲) عددی برابر ۵/۱ $\mu\text{g/g}$ را گزارش کرده اند. کاهش مقدار پانتوتنیک اسید در انواع آرد حاصل از آسیابانی بسیار مختصر است. Tepley And Elvehjem (۷۵) (Bailey) مقادیر ۵/۸ $\mu\text{g/g}$ را برای آرد پاتنت و ۹/۶ را برای آرد سفید درجه یک گزارش نموده اند.

Andrews نشان داده است که میزان کاهش اسید پانتوتنیک در اثر آسیابانی از تمام ویتامین های گروه B کمتر است. (۵۲)

موران و دروموند مقادیر زیر را گزارش نموده اند.

نام محصول	میزان پانتوتنیک اسید موجود $\mu\text{g/g}$
آرد پاتنت	۲/۱
آرد ۷۵٪ استخراج	۱/۸
آرد ۸۵٪ استخراج	۴/۵
جوانه	۸/۵
سبوس	۲۴

محققین اخیرالذکر در پژوهشی که برای وزارت مواد غذایی انجام داده اند با اشاره به مقادیر بالا برای آرد پاتنت مقدار ۳/۳ و برای آرد ۸۰٪ استخراج - مقدار ۳/۲ $\mu\text{g/g}$ را ذکر نموده اند.

پیری دوکسیسن با ویتامین B_6 با مقدار متوسطی حدود $4/5 \mu g/g$ در گندم موجود می باشد در این مورد هم کم شدن مقدار این ویتامین در اثر آسیابانی به آن حدی که درباره ویتامین B_1 و نیکوتینیک اسید گفته شد نیست ولی لایه آلرون حاوی ۶۰ درصد کل ویتامین B_6 موجود در گندم است بنظر می رسد که گندم مانی تو با حتی مقادیر بیشتری از ویتامین B_6 در مقایسه با گندم های ضعیف انگلیسی داشته باشد .

آرد پاتنت حدود $1/5$ تا $2 \mu g/g$ و جوانه گندم حاوی حدود $10 \mu g/g$ ویتامین B_6 هستند مقادیری که توسط *Siegal, Melnick and Oser* (۷۶) گزارش شده بشرح زیر است .

$\mu g/g$	۴/۲	آرد کامل
"	۰/۹	آرد پاتنت
"	۱۰/۶	جوانه
"	۱۵/۷	سبوس

(۵۲) موران و دردموند اعداد زیر را گزارش کرده اند .

نام	مقدار پیری دوکسیسن $\mu g/g$
گندم	۴/۲
آرد پاتنت	۱/۲
آرد ۷۵% استخراج	۱/۸
آرد ۸۵% استخراج	۳/۱
جوانه	۱۴
سبوس	۱۳/۸

محققین اخیرالذکر در سال ۱۹۵۴ در پژوهشی که برای وزارت مواد غذایی انجام داده اند مقادیر $2/9 \mu g/g$ را برای آرد ۸۰% استخراج و $1/1 \mu g/g$ را برای آرد پاتنت درجه یک بدست آورده اند .

Biotin

بیوتین

(۷۵) *Bailey* عقیده دارد که مقدار بیوتین در گندم بسیار ناچیز و مقدار آن احتمالاً حدود ۷۰ میلی میکروگرم بر گرم تخمین زده میشود . برای سبوس *Bailey* عدد ۸۰ میلی میکروگرم بر گرم را بدست آمده است .

(۵۲) *Moran and Drummond* مقادیر $0/07 \mu g/g$ را برای آرد کامل،

، ۰/۰۰۵ ug/g را برای آرد پانتنت و ۰/۰۱۱ را برای سبوس بدست آورده اند ، این دو محقق در سال ۱۹۵۴ برای وزارت مواد غذایی در این رابطه پژوهشی کرده اند که نتایج آن در جدول ۱۷ درج گردیده است .

مقدار ویتامین های کمتر شناخته شده در آرد ، از نقطه نظر آسیابانی در استخراج های بالا و یا در مغزی کردن آردهای سفید (با استخراج پائین) همیشه مورد توجه و سؤال بوده است . بایستی برای این مطلب تاکید کرد که مقدار مورد نیاز روزانه این دسته از ویتامین ها که بطور جزئی در آرد موجود هستند ، شناخته شده نیست و یا در حقیقت مشخص نیست که آیا وجود آنها در رژیم غذایی روزانه واجب است یا خیر . البته بدن انسان احتمالاً قادر است که خود تا حدی این نوع ویتامین ها را سنتز نماید .

در عین حال بنا بر خواست وزارت مواد غذایی میزان و مقدار موجود بسیاری از این ویتامین ها در آردهایی با درصدهای استخراج مختلف بدست آمده است . این تحقیق هم بوسیله آزمایشگاه دولتی ، هم توسط مجمع محققین آسیابانهای انگلستان ، و هم بوسیله نویسنده این کتاب انجام گرفته است .

در ابتداء تنها آرد پانتنت اعلا و آرد ۸۰ % استخراج مورد آزمایش قرار گرفتند ولی از آنجا که آرد پانتنت اعلا فقط بعضی اوقات درتهیه نان بکار گرفته می شود بنظر رسید که مناسب است . تحقیق بیشتری در مورد آردهایی با درجه استخراج حدود ۷۲ % و ۷۳ % انجام گیرد . نتایج بدست آمده که تا بحال منتشر نگردیده است در جدول ۱۷ درج گردیده است .

جدول شماره ۱۷

خلاصه ای از مقادیر موجود ویتامین ها در آردهایی با درجات استخراج مختلف (ug/g)		
آرد پانتنت اعلا	آرد سفید (۷۲%)	آرد ۸۰% استخراج
۳/۳	۳/۶	۳/۷ پانتوتنیک اسید
۱/۱	۲	۲/۹ پیری دوکسین
۰/۱۲	۰/۲۰	۰/۲۶ فولیک اسید
۰/۰۰۵	۰/۰۰۸	۰/۰۲۳ بیوتین

ویتامین B₁₂

این ویتامین که با اسم کوبالامین شناخته می شود در غلات یافت نمی شود . این ویتامین در جگر و بطور کلی در بدن جانوران موجود و بعنوان - معالجه در کم خونی مورد استفاده قرار میگیرد .

مقادیر درج شده در ذیل برای مواد مختلف اکثراً " در آزمایشگاه نویسنده کتاب بدست آمده است سیوس ویولاف (جو دو سر) ممکن است حاوی $0/001 \mu\text{g/g}$ کوبالامین باشند ولی غذای جگر خشک شده ماهی بین $0/01$ تا $0/04 \mu\text{g/g}$ ، غذای ماهی معمولی حدود $0/05 \mu\text{g/g}$ و غذای جگر نهنگ به میزان بسیار زیاد $0/35 \mu\text{g/g}$ حاوی کوبالامین هستند ، غذای گوشت و استخوان حدود $0/03$ ، غذای - حاصل از گیاهان دریائی بین مقادیر $0/003$ تا $0/01$ ، یک نمونه از بادام زمینی حدود $0/001$ (چیزی حدود غلات) ، گوشت مرغ بین $0/01$ تا $0/02$ کوبالامین دارند

ویتامین E

منابع ویتامین E بطور عمده انواع توکوفرول ها هستند تا آنجائیکه مشخص گردیده است تنها آلفا توکوفرول از نظر فعالیت بیولوژیکی قابل اهمیت است اما چون بعنوان یک آنتی اکسیدان عمل می کند گفته شده است که مواد غذایی دیگر مانند اسیدهای چرب اصلی را تحت تاثیر قرار می دهد . از جهت دیگر بعید بنظر می رسد که اثر آنتی اکسیدانی توکوفرول موجود در آرد از اهمیت چندانی برخوردار باشد بعضی معتقدند که توکوفرول اثری مشابه سلنیم بر روی حیوانات دارد . مقدار کافی و مورد نیاز روزانه آن چیزی حدود ۲۰ میلی گرم است . روغن جوانه گندم یک منبع سرشار از آلفا توکوفرول فعال می باشد که حاوی حدود ۱۴۰۰ $\mu\text{g/g}$ از این ویتامین است .

نتایج تحقیقات بعد از جنگ :

بعد از جنگ جهانی دوم تحقیقات متعدد و مهمی درباره ارزش غذایی آردها سفید ، متمایل به سفید ، سفید تقویت شده ، آرد تیره و آرد قهوه ای صورت - گرفته است . این تحقیقات مشتمل است بر :

الف - گزارش نان پس از جنگ The Post- War Loaf Report

ب - آزمایشات نیوفا و ندلند The New Found land Experiment

ج - گزارش وی دوسان - مک کنس The Widdowson- Mc Cance Report

د - گزارش کوهن درباره ترکیب و ارزش غذایی آرد .
The Cohen Report of the Panel on Composition and Nutritive Value of Flour.

الف - گزارش نان پس از جنگ .

در پایان جنگ جهانی دوم پس از یک دوره طولانی که جمعیت امپراطوری متحده بریتانیا تحت تغذیه و مصرف نان های حاصله از آرد با درجه استخراج بالا (حدود ۸۵ % استخراج) بودند تصمیم گرفته شد که طبیعت و مشخصات نان پس از جنگ تعیین گردد .

کسانی که در این مسئله درگیر شدند عبارت بودند از وزارت بهداشت و مواد غذایی ، شورای تحقیقات پزشکی ، آسیابانها ، نانویان و واردکنندگان آرد . نتایج حاصله از این کنفرانس در یک گزارش دولتی منتشر گردید .

این کمیته تشخیص داد که توده مردم آرد نوع سفید را ترجیح میدهند . ترجیح و تمایل مردم به آرد سفید و اهمیت کیفیت و خوش خوراکی نان مورد تشخیص و تائید کمیته قرار گرفت پیشنهاد گردید که در هر ۱۰۰ گرم آرد - حداقل مواد مغذی بشرح ذیل وجود داشته باشد .

ویتامین B₁ ۰/۲۴ میلی گرم (مطابق با ۰/۸۰ i.u/g)
یا ۲/۴ μg/g)

نیکوتینیک اسید ۱/۶۰ میلی گرم
آهن ۱/۶۵ میلی گرم

کمیته مشخص نمود که این حداقل ها به احتمال قوی در آرد ملی با درجه استخراج ۸۰ % وجود دارد . مشاهده می شود که از وجود ریبوفلاوین در لیست بالا براحتمال صرف نظر شده است در این باره توضیح داده شده است که ریبوفلاوین توسط سایر مواد غذایی مورد مصرف روزانه تامین خواهد شد . میتوان اینطور تصور کرد که دلیل این توجیه حمایت از تولید آرد نزدیک به سفید ۸۰ % استخراج است که سایر ویتامین ها را بطور مطلوبی تامین میکند .

اما اگر ریبوفلاوین به جهت اینکه توسط سایر مواد غذایی مورد مصرف روزانه تامین می شود مستثنی گردد . این بحث در مورد نیکوتینیک اسید و حتی ویتامین B₁ نیز میتواند صادق باشد .

بطور منطقی میتوان انتظار داشت که مقادیر حداقل مطرح شده از ویتامین B₁ ، ریبوفلاوین نیکوتینیک اسید ، آهن در دانه گندم وجود داشته باشد .

واضح است که مقدار کاهش و افت ویتامین B₁ را در هنگام نانوائی یا موقع برشته کردن تست کردن (Toasting) نان بایستی بخاطر سپرد . - مقدار افت در هنگام نانوائی حدود ۱۰ الی ۱۵ % و در موقع برشته کردن نیز بهمین میزان می باشد .

درمیان سایر مواردی که کمیته درجهت حفظ تمامی ویتامین های B منظور نموده و درجهت حمایت از آسیاب کردن با استخراج بالاست مورد زیر ذکر میشود.

" بایستی موکداً این فکر وجود داشته باشد که ویتامین ها در دانه گندم درحالتی از توازن قرار دارند که یقیناً " حافظ سلامت هستند و بنابراین احتیاط های لازم برای شروع هر نوع عملیات جدیدی باید صورت گیرد که به این توازن لطمه ای وارد نیاید . "

د بسیار مشکل است که این تعبیر کمیته را مورد قبول قرار داد خصوصاً " وقتی که بیا آوریم نان یکی از مواد مورد تغذیه روزانه است و در تولید آن این توازن با استحصال آرد ۸۰٪ بجای آرد ۱۰۰٪ برهم خورده است .

ی در مورد غنی کردن آرد با افزودن ویتامین های مصنوعی اختلاف عقیده عمده ای وجود داشته است و بسیاری از نکات اصلی گزارش در مورد این امر است .

در بخش بحث و نتیجه گیری گزارش چنین آمده است :

" این مطلبی است که دولت بایستی در پرتو نتایج بدست آمده از این تحقیق درباره آن تصمیم گیری کند همانند آنچه در سطور بالا ذکر شده است و مطالب زیر بسط دیگر با در نظر گرفتن تمایل مردم به نان حاصل از آرد ۸۰٪ استخراج که هم از نظر عملی مقبول است و هم تامین کننده منافع ملی است در جهت تولید این نوع آرد اقدام نماید یا بجای آن اجازه به تولید آرد با درجه استخراج پائین که بوسیله افزودن ویتامین ها تقویت شده است بدهد .

" کمیته با توافق آراء توصیه می نماید که در حال حاضر آرد ملی با ۸۰٪ استخراج بایستی تثبیت گردد . "

ب- آزمایشات نیوفاندلند .

مواجه شدن با عدم سلامت عمومی در نیوفاندلند در اثر سوء تغذیه که توسط گروهی از دانشمندان و محققین بین المللی در سال ۱۹۴۴ مورد مطالعه قرار گرفت تصمیم گرفته شد که درجهت رفع آن قدمهای موثری برداشته شود .

از آنجائیکه ثابت شده بود آرد با درجه استخراج بالا مورد پسند عامه نیست بنابراین تصمیم گرفته شد که در آن سال از آرد سفید تقویت شده آمریکائی با اضافه سایر مواد غذایی نظیر مارگارین غنی شده با ویتامین A استفاده شود بعد از چهار سال یعنی در سال ۱۹۴۸ مطالعه

مجددی توسط همان کارشناسان که گزارش سال ۱۹۴۴ را تهیه کرده بودند انجام گرفت گزارش این مطالعه در مجله انجمن پزشکی کانادا منتشر گردید . حدود ۸۰۰ نفر یا بیشتر از مردم مورد آزمایش قرار گرفتند که ۳۰۰ نفر آنها در سال ۱۹۴۴ نیز مورد آزمایش قرار گرفته بودند دکتر وایلدر (Dr. Wilder) رئیس سابق شورای غذا و تغذیه ایالات متحده آمریکا هنگام قرائت گزارش این تحقیق گفت :

" در نیوفاندلند ما نمایی از ارزش تقویت مواد غذایی را نشان دادیم که هرکسی میتواند آن را تشخیص دهد . در این جا آزمایی از تغذیه با تمام حالات کنترل شده مورد نظر دانشمندان در یک مقیاس وسیعی که میتواند ما را به نتایج کافی برساند انجام گرفت .

شما نتایج مطالعات سال ۱۹۴۴ و سال ۱۹۴۸ را مشاهده کردید و شنیدید نتایج مارگارین تقویت شده و آرد مغذی شده را که در سال ۱۹۴۴ به مردم نیوفاندلند معرفی و عرضه گردید .

شما دانستید که در سال ۱۹۴۸ نسبت به سال ۱۹۴۴ علائم سوء تغذیه کمتر بچشم می خورد و کمتر تجربه می شود بعلاوه با محو علائم سوء تغذیه بسیاری از - تنبلی های مغزی و رخوت و کمبود انرژی که از علائم مشخصه مردم در سال ۱۹۴۴ - بود از بین رفت و کیفیت زندگی در نیوفاندلند بهبود پیدا کرد . همینطور برای قضاوت درباره چنین وضعیتی میزان مرگ و میر و طول عمر بایستی ملاک قرار گیرند گزارش میزان مرگ و میر بواسطه تمامی علل از ۱۲/۱ به ۱۰/۵ در هزار کاهش یافته . میزان مرگ و میر بواسطه سل بطور چشمگیری کاهش پیدا کرده و تعداد - نوزادان مرده دنیا آمده و میزان مرگ و میر شیرخواران زیر یکسال بطور قابل ملاحظه ای کم شده است .

اگر عنوان شود که در این مدت اتفاقات دیگری حادث شده که موجب تاثیر بر تغذیه مردم و سلامت جامعه شده باشد مثلاً " مردم پول بیشتری برای خرج کردن بدست آورده باشند و از غذاهای بهتری تغذیه نموده باشند . اطلاعات مشخص میکند که مسئله این طور نیست ، آنها پول بیشتری داشته اند اما غذای بهتری خریداری نکرده اند .

البته تمامی اثرات سوء تغذیه کاهش نیافته اند بلکه آنهایی تنزل یافته اند که می توانسته تحت تاثیر اضافه کردن ویتامین A به مارگارین و یا ریبوفلاوین ، نیاسین و تیامین به آرد باشد . "

ج - گزارش وی دوسان - مک کنس .

شورای تحقیقات پزشکی تصمیم گرفت که آزمایش معنی دار و قابل درکی برای جواب به اولین و مهم ترین سئوالی که در " گزارش نان پس از جنگ " آمده است انجام دهد . سئوال این بود :

" چگونه آرد با درجه استخراج پائین که بطور مناسبی بوسیله مواد مغذی تعیین شده تقویت شده است از نقطه نظر ارزش غذایی با آرد درجه استخراج بالا قابل مقایسه میگردد . در این رابطه البته منظور بدست آوردن اطلاعاتی درباره نتایج توزیع گسترده آرد تقویت شده در ایالات - متحده آمریکا است . "

بررسی این امر در سالهای ۱۹۴۷ و ۱۹۴۸ بر روی نوجوانانی که در دو یتیم خانه آلمانی نگهداری می شدند صورت گرفت مراقبت های ویژه جهت اطمینان از تمامی جوانب آزمایشات در رژیم غذایی که حاوی نسبت بالایی از نان بود انجام شد . گزارش این بررسی تا سال ۱۹۵۴ منتشر نگردید . در این سال نتایج بررسی ها در " سری گزارش ویژه شورای تحقیقات پزشکی"^(۷۹) چاپ و نشر گردید که خلاصه ای از آن در ذیل خواهد آمد .

کودکان در تمامی مدت آزمایشات تحت مراقبت شدید بودند ، در شروع کار قد و وزن بطور دقیق یاد داشت شد و هربچه ای از نظر کلینیکی آزمایش گردید . یک نمونه خون برای تعیین هموگلوبین (haemoglobin) همتوکریت (haematocrit) سرم پروتئین ها (Serum Proteins) و سرم پی - کولین استراز (Serum- P-Cholinesterase) گرفته شد . آزمایشات رادیولوژی از دستگاه گوارش و استخوان ها بعمل آمد . دندانها بطور کامل بازرسی گردید و هربچه ای برای هر دوره سه ماهه مورد آزمایش مجدد قرار گرفت و علائم کمبود ویتامین خصوصا " مورد جستجو قرار گرفت . گزارش نشان می دهد که آزمایشات برای هر تغییر ممکن در کودکان بینها جستجو گرانه بوده است .

پنج نوع آرد مختلف که در آزمایشات بکار گرفته شد عبارتند از :

- ۱- آرد ۱۰۰ درصد استخراج .
- ۲- آرد ۸۵ درصد استخراج .
- ۳- آرد ۷۰ درصد استخراج .
- ۴- آرد ۷۰ درصد استخراج تقویت شده با ویتامین B₁ ، ریبوفلاوین ، نیکوتینیک اسید و آهن تا حد آرد ۱۰۰ درصد استخراج از نظر مقدار این مواد .

۵- آرد ۷۰ درصد استخراج تقویت با چهار ماده غذایی در نمونه ۴ لاکن در حد مقدار موجود در آرد ۸۵ %

بدون هیچ شکی تحت شرایط آزمایش و در ابتدای امر اینطور تصور می شد که نان - حاصل از آرد کامل نتایج بسیار بهتری بدست خواهد داد و کودکان مصرف کننده نان حاصل از آرد سفید خصوصا " که تقویت شده هم نباشد بایستی نشانه‌هایی از سوء تغذیه بروز دهند.

در پایان سال تمامی کودکان در تمامی گروهها بنحوی عالی رشد کردند و همگی در سلامت کامل بودند برای پزشکان ورزیده غیر ممکن بود که مشخص نمایند کدام کودک بوسیله آرد کامل تغذیه شده و کدام کودک از آرد سفید تغذیه کرده است.

احتمالا " بهترین روش برای خلاصه کردن گزارش چکیده مطالب است که در خود گزارش آمده است " دونتیجه شاخص از آزمایشات می توان ترسیم کرد .

اولا " هیچ اختلافی در رشد و سلامت گروه کودکانی که با نانهای مختلف تغذیه شده اند نمیتوان یافت .

دوما " تمامی کودکان تحت تغذیه رژیمی که بطور معمول پذیرفته شده - استاندارد ضعیف و پائینی دارد کاملا " سلامت و خوب بودند .

نکته اخیر بیشتر روشن خواهد شد چنانچه تمامی کودکان دویتیم خانه را یک گروه فرض کنیم سپس با در نظر گرفتن نتایج بدست آمده می توان تصور نمود که رشد و سلامت این گروه از کودکان بهمان خوبی رشد و سلامت هر یک از گروههای دیگر که تحت تغذیه نانهای مختلف قرار گرفته بودند می باشد . یکی از نتایج بدست آمده و شاید غیر منتظره ترین آنها این بود که در طی مدت یکسال آزمایشات وضعیت عمومی تمام کودکان در دویس بورگ (Duisburg) بهبود پیدا کرد .

در زمانی که آزمایشات شروع شد انتظار نمی رفت که تمامی کودکان بهمان اندازه که باید رشد داشته باشند درحقیقت اینطور فکر می شد که احتمالا " بعضی ها پس روی نیز داشته باشند .

در اولین آزمایشات استانداردهای مورد استفاده در درجه بندی کلینیکی در رابطه با وضعیت عمومی بچه‌های یتیم خانه بکار گرفته شد و درنتیجه بیشترین تعداد کودکان در طبقه بندی متوسط B قرار گرفتند که در این گروه جابرای رشد یا پس روی (هر دو جنبه) وجود دارد .

کودکان در هر دو یتیم خانه رشد داشتند و برحسب نتایج بدست آمده غیر ممکن بود که بتوان گفت کسانی که تحت تغذیه یک نوع نان قرار داشته اند از گروه دیگری که تحت تغذیه نان دیگری بوده اند رشد بیشتر یا کمتری پیدا کرده اند تمامی کودکان بصورت یکنواخت و یکسان برطبق آزمایشات کلینیکی رشد پیدا کردند که این آزمایشات شامل رشد مایهچه‌ای، چربی زیر پوست، بزرگ شدن قرنیه چشم Hyperkeratosis و عفونت‌های پوستی بوده است.

در طول آزمایشات در هر دو یتیم خانه و در تمامی گروهها افزایش در خرابی دندانها بسیار کم مشاهده گردید و می شد نتیجه گرفت که رژیم های غذایی آزمایشی اثر بدی بر روی دندانها نداشته است. مقدار اضافه شده بوزن و قد کودکان در تمامی گروههای مختلف با میزان طبیعی رشد کودکان آمریکائی مقایسه گردیده و نتایج آن در جداول گزارش درج گردیده در اینجا نیز مشاهده می شود که کودکانی که با آرد سفید تقویت نشده تغذیه شده اند کاملاً "بخوبی بقیه" بچه ها رشد کرده اند و بطور یقین مشابه رشد کودکانی که تحت رژیم غذایی آرد کامل بوده اند.

تمامی کودکان از مقادیر نرمال بیشتر رشد کرده بودند و در گزارش ذکر گردیده که پزشکان شاخصی که در ماههای آخر آزمایشات بعنوان بازدید کننده کودکان را دیده اند معتقد بودند که آنان در یک فرم فیزیکی عالی می برند. پزشکان قادر به تشخیص انفرادی کودکی نبودند که متعلق به یکی از گروههای خاص تغذیه‌ای باشد و در هیچ زمانی هیچکدام از کودکان ناراحتی گوارشی که مربوط به رژیم غذایی آنها باشد نداشتند.

عنوان شده است که آزمایشات به جهت آنکه بر روی کودکانی انجام گرفته است که اصولاً "خوب و کافی تغذیه نمی شده اند می تواند مورد انتقاد قرار گیرد و حتی بعضی از نتایج و اطلاعات آنالیتیکی ارائه شده مورد تردید و پرسش قرار گرفته اند. عده‌ای نیز معتقدند همانطور که در خود گزارش آمده است این آزمایشات تحت شرایط انحصاری و محدودی انجام گرفته و نتایج وشاهد علمی بدست آمده تحت این شرایط بوده اند تعبیر اخیر در مورد هر گزارشی از این قبیل درست و منطقی است. البته بایستی بخاطر بیاوریم که آزمایش تنها به این خاطر انجام گرفته است که پاسخی بر این سؤال باشد که چگونه آرد با درجه استخراج کم و تقویت شده بوسیله مواد مغذی تعیین شده با آرد با درجه استخراج بالا از نقطه نظر تغذیه‌ای قابل قیاس میگردد.

سؤال مهمی که از نتایج این آزمایشات مطرح میگردد این است که چرا کودکان تحت تغذیه آرد سفید تقویت نشده از رشد و سلامت کاملاً "خوبی برخوردار شدند؟ و چرا اضافه نمودن ویتامین ها و مواد معدنی غیر لازم بنظر میرسد؟

در این زمینه توجه شما را به ضمیمه C گزارش که در آن جوابهای - آنالیز آردهای مختلف و نتایج آنالیز ادواری کودکان را درج نموده است جلب می کنیم . بر طبق آنالیزها آرد سفید مورد استفاده حاوی ویتامین B₁ و نیکوتینیک اسید بسیار بالاتری از آرد سفید معمولی با درجه استخراج ۷۰٪ - است .

آرد با درجه ۷۰٪ استخراج مورد استفاده در آزمایشات توسط آسیابایی تولید شده که بطور معمول برای تهیه آردهای با درجه استخراج بالاتر تنظیم گردیده بود و بر طبق توضیحات شفاهی یکی از محققین این بررسیها به کمیته کوهن این آرد سفید از نظر آنالیتیکی در مقایسه با آرد ۷۰٪ استخراج که - بطور تجارتي تهیه می شود متفاوت بوده است .

بهمین ترتیب اگر به نتایج آنالیز ادواری کودکانی که از آرد سفید تقویت نشده استفاده کرده اند دقت نمائیم در آواخر دوره یکساله آزمایشات مقادیر بسمت حداقل نزدیک شده اند این حقایق همراه با نتایج تجربه نیوفاند^{لند} ما را در عنوان نمودن اینکه " استفاده نکردن از آرد تقویت شده بدون زیان است " دچار تردید می نماید .

د - گزارش کوهن درباره ترکیب و ارزش غذایی آرد :

از نظر تعدد شواهد و مدارکی که بصورت انبوه جمع آوری و ثبت گردیده بود احساس شد که زمان آن رسیده که تصمیم گرفته شود آیا سیاست آرد سفید تقویت شده جواب صحیح و نهائی برای تهیه انواع نان در انگلستان است یا اینکه آرد متمایل به سفید بایستی بعنوان آرد - استاندارد برای تهیه نان مورد نظر قرار گیرد . بنابراین دولت تقاضای تشکیل هیاتی از کارشناسان با انتخاب رئیس انجمن سلطنتی را - نمود که گزارشی در این زمینه تهیه نمایند .

این هیات بریاست سرهنری کوهن (بعداً " لردکوهن از بریکن هد)
پروفسور پزشکی از دانشگاه لیور پول تشکیل گردید .

مطالبی که میبایست در پرتو علوم و مدارک پزشکی موجود مورد مطالعه قرار میگرفت عبارت بودند از :

۱- تعیین اختلافات در ترکیب و ارزش غذایی مابین .

- الف - آرد ملی بشرح تعریف شده در دستورالعمل آرد مورخ ۱۹۵۳
ب - آرد با درجه استخراج کمتر از آرد ملی بشرح تعریف شده در دستورالعمل آرد مورخ ۱۹۵۳ که به آن سه ماده غذایی تعیین شده افزوده گشته است .

ج : آرد با درجه استخراج کمتر از آرد ملی بشرح تعریف شده در دستورالعمل آرد مورخ ۱۹۵۳ که بآن سه ماده غذایی تعیین شده اضافه نشده است .

۲- توصیه جهت اینکه آیا این اختلافات از نقطه نظر سلامت عمومی قابل اهمیت هستند یا نه ؟

دستورالعمل آرد به شماره ۱۲۸۲ مورخ ۱۹۵۳ آرد ملی را بشرح ذیل تعریف نموده است : آرد ملی یعنی آردی که حائز شرایط زیر باشد .

الف- بایستی حاوی حداکثر مقدار جوانه گندم باشد که بسته بنوع آسیاب آسیاب نمی استحصالی میگردد .

ب- نبایستی حاوی زبره (Coarse) و یا سیوس اضافه شده باشد .

ج- بایستی از آرد گندمی تشکیل شده باشد که یا درجه استخراج آن- ۸۰ درصد بوده و یا مشابه ۸۰% استخراج باشد باین معنی که از نظر کمیت و خواص کاملاً جایگزین آرد ۸۰ درصد استخراج باشد .

وقتی که این دستور العمل صادر گردید بنظر میرسد آردی با حدود این مشخصات عملاً حدود مجاز و مطلوب از جنبه ها مختلف را تعیین نموده و توان این را میدهد که در صورت تخلف از دستور العمل اقدامات قانونی انجام گیرد اما در عمل چنین کارآئی حاصل نگردید . از دستورالعمل هم اکنون استفاده نمیگردد . اما میتواند پایه و زمینه ای برای ماموریت هیئت باشد .

هیئت کوهن مدارک و شواهد و مستندات کتبی از صنایع آرد و نان ، متخصصین پزشکی ، ادارات دولتی ، کسانی که بطور غیر مستقیم علاقمند به مسئله بودند و اشخاصی که علوم تخصصی مربوط به کار را دارا بودند دریافت نمود .

پس از تفحص و بررسی کامل هیئت نظر نهائی خود را اعلام داشت . نتیجه گیری هیئت مخالف با نظریات ارائه شده توسط شورای تحقیقات پزشکی و مشاورین علمی و پزشکی دولت و در تائید آرد سفید تقویت شده بود . بنابراین هیئت مدارک و مستندات کتبی مشاورین علمی آسیابانها و ناواها را به کسانی که بطور رسمی مشاورین مقامات دولتی بودند ترجیح داد . هیئت کوهن اعلام داشت ضریب اطمینان در مقدار ویتامین B_1 دریافتی که بوسیله انجمن پزشکی انگلستان اعلام شده کافی نبوده و نانی که در رژیم غذایی روزانه مصرف میشود نه تنها بایستی ویتامین B_1 کافی برای قابل استفاده بودن خود را داشته باشد بلکه بایستی بمیزان کافی بصورت ذخیره برای کمک به متابولیسم غذاهای کربوهیدراته فاقد ویتامین B_1 نیز وجود داشته باشد نانی که از آرد سفید تقویت نشده بدست آید چنین عملی را نمیتواند انجام اهد همانطوری که از آزمایشات ادرازی ثبت

شده در گزارش وی دوسان - مک کنس نیز این نتیجه مشهود بوده است .

هیئت نتیجه گرفته است که وضعیت درمورد نیکوتینیک اسید بروشنی مشهود نیست چون بیشترین مقدار نیکوتینیک اسید موجود در غلات بفرم باند شده است که از قابلیت استفاده آن کاسته می شود درحالیکه پروتئین موجود در غلات حاوی - مقدار قابل استفاده ای از تریتوفان (Tryptophan) است که بدن قادر به - سنتز نیکوتینیک اسید از این آمینواسید می باشد و کمبودی در پیری دوکسی- نیز حاصل نمی شود آنها عنوان نمودند که اضافه نمودن نیکوتینیک اسید قابل جذب به آرد با درجه استخراج پائین بخوبی میتواند بعنوان یک تقویت واقعی محسوب گردد تا یک بهبود کیفیت ساده .

نظر هیئت درمورد ریوفلاوین این بود که برای طبقات مشخص مقدار دریافت در مرز مقدار مورد نیاز است ولی بهر صورت مقداری که توسط نان تامین میشود در مقابل نیاز تقریبی کم است و اختلاف بین آردهای مختلف از نظر درجه استخراج در این مورد قابل توجه نیست .

آهن بعنوان یکی از اساسی ترین و با احتمال قوی مواجه با کمبود در رژیم غذایی روزانه جوامع صنعتی مورد توجه قرار گرفت و نظری که در این باره داده شد این بود که هرچند آرد با درجه استخراج بالا دارای مقدار بیشتری آهن در - مقایسه با آرد با درجه استخراج پائین است ولی این موضوع با در نظر گرفتن مقدار زیاد اسید فیتیک موجود در آرد با درجه استخراج بالا که سبب جلوگیری از جذب آهن در دستگاه گوارش می شود به یک حالت توازن از نظر مقدار آهن درمورد هر دو نوع آرد می رسد و ترکیبات معدنی آهن دار که به آرد با استخراج پائین جهت تقویت افزوده می شود بطور کامل و کافی قابل جذب است . یک سؤال خاص و مهم که هیئت میبایستی نسبت به آن نظر خود را اعلام نماید عبارت از برآورد ارزش غذایی آرد بعنوان منبع ویتامین های تازه کشف شده از قبیل پیری دوکسین ، - پانتوتنیک اسید ، بیوتین و فولیک اسید بود . هیئت نظر موافق خود را در باره اینکه این ویتامین ها بدون شک برای سلامتی نوع بشر ضروری هستند اعلام نمود - ضمن اینکه تخمین قابل قبولی از مقدار نیاز آنها در رژیم غذایی روزانه هنوز مشخص نگردیده است .

این مطلب مورد قبول هیئت قرار گرفت که هنوز مدارکی بدست نیا مده است که اگر رژیم غذایی روزانه شامل نسبت بالایی از آرد با درجه استخراج پائین باشد در دریافت این نوع ویتامین ها کمبودی بوجود آید و نتیجه گرفته شد که هنوز تفاوتی بین آرد ۷۰% استخراج و آرد ۸۰% استخراج درمورد این نوع ویتامینها که اثر مهمی در تغذیه انسان ها دارند مشاهده نگردیده است .

گزارش بر این نکته تاکید دارد : مادامی که مصرف کننده آزادی انتخاب مواد غذایی خود را دارد تمایل او به سمت انتخاب خوش ظاهرتترین و جالبترین

غذاهاست نه بسمت مغذی ترین آنها و هیئت در این رابطه با مدارک و شواهد موثری از تقاضا و تمایل عمومی برای مصرف آرد و نان سفید مواجه شده است سفیدی نان و قابل قبول بودن وضع ظاهری آن که در نانهای پخته شده از آرد سفید با درجه استخراج کم بمراتب بهتر است مورد توافق هیئت قرار گرفت .

هیئت متقاعد گردید در بخش قابل توجهی از جمعیت انگلستان رژیم غذایی روزانه بدون نان ممکن نیست عوامل اساسی تغذیه‌ای را بمیزان کافی برای آنان تامین نماید . بنابراین اعلام نمود که تغذیه چنین افرادی با آردهای ۷۰ تا ۷۲٪ استخراج که با ویتامین B₁ ، نیکوتینیک اسید ، و آهن تقویت نشده باشد موجب نزول میزان تغذیه از اندازه‌ای که برای سلامت بدن آنان مورد نیاز است می شود .

تقویت آرد با این مواد مغذی هم امری است ساده و هم تحت چنین سیاستی مقدار دریافتی این مواد غذایی بسیار با ثبات تر و قابل اطمینان تر از -
موقعی است که آرد با درجه استخراج ۸۰٪ مورد مصرف قرار گیرد چرا که -
تغییرات و اختلافات در مقدار موجود ویتامین‌ها در چنین آردی (۸۰٪ استخراج)
غیر قابل اجتناب است . گو اینکه آردی با درجه استخراج واقعی ۸۰ درصد -
اطمینان خاطر در مقابل احتمالات ثابت نشده مربوط به کمبود در سایر مواد رژیم غذایی روزانه را بدست می دهد ، اما آرد تقویت شده با درجه استخراج ۷۰٪ یقین کاملی در مورد عدم هرگونه احتمال کمبود در مورد سه ماده غذایی تعیین شده (ویتامین B₁ ، نیکوتینیک اسید و آهن) را فراهم می آورد .

بعلاوه هیئت با مطالعه و بازبینی مدارک و شواهد مربوطه باین باور و عقیده رسید که علیرغم عقیده اکثریت کم کردن درجه استخراج از ۸۰ درصد به ۷۰ درصد بسیار بعید است که منجر به اختلالی در بدن بواسطه کمبود پیوری دوکسین ، پانتوتنیک اسید ، بیوتین و فولیک اسید بشود .

هیئت نظرات و نتایج کار خود را در جملات زیر خلاصه کرده است :

" با در نظر گرفتن تمامی شرایط و خصوصاً " با ملحوظ داشتن احتیاجات طبقات مختلف درجهت کشور هیئت نتیجه گرفته است که بر طبق مدارک و شواهد موجود بین آرد ملی بشرح تعریف شده در دستورالعمل مورخ ۱۹۵۳ و آردهای با - درصد استخراج کمتر از آرد ملی که بآن ویتامین B₁ نیکوتینیک اسید و آهن با مقادیر مشخص شده در دستورالعمل مورخ ۱۹۵۳ اضافه شده است و بطور موثر و قابل توجهی اثر مستقیم در سلامت عمومی در شرایط مختلف وارد هیچگونه اختلاف قابل توجهی مشاهده نگردید . هرچند که هیئت بر این عقیده است که اختلاف بین آرد با استخراج پائین و تقویت شده و آرد با استخراج پائین که نه چندان تقویت شده باشد قابل توجه است .

بنابراین بنظر میرسد که این بحث طولانی تا آنجا که مربوط به متحده پادشاهی (بریتانیا) است به یک نتیجه قطعی رسیده است . امروزه آرد سفید و نان حاصل از آن در بریتانیا غالب است ولی بایستی مطابق آنچه که ابتداء در - توصیه " گزارش نان پس از جنگ " گفته شده تقویت گردد .

بحث و نتیجه گیری نهائی و دیدگاههایی در مورد مسائل مربوطه

اهمیت نان و غلات در رژیم غذایی روزانه بارها و توسط بسیاری از - مطلعین مورد تاکید قرار گرفته است . در نطق ریاست انجمن سلطنتی شیمی در سال ۱۹۵۶ کنت - جونز (۸۱) بر این نکته تاکید کرد که ارزش غذایی موجود در نان فراتر از آنچه است که فقط بعنوان نشاسته بآن نگریسته شود منظور و خطاب او به کسانی بود که بطور جدی ولی با عدم اطلاع ارزش نان را مورد حمله قرار داده بودند این مسئله بطور کامل " روشن در گزارش " مصرف غذای بومی و هزینه های آن " نشان داده شده است از جداول مربوط به این گزارش - (رجوع کنید به جدول ۱ - ضمیمه C گزارش سال ۱۹۶۲) این طور نتیجه می شود که نان به تنهایی بدون در نظر گرفتن مصارف خانگی آرد ، کیک شربنیجات ، بیسکوئیت و غیره تامین کننده ۱۶/۸ درصد از کل انرژی ، ۱۹/۱٪ از پروتئین ، ۱۵/۵ درصد از کلسیم دریافتی ، ۲۰/۴ درصد از کل آهن مصرفی ۲۲/۱ درصد ویتامین B₁ و ۱۹/۲ درصد نیاسین می باشد .

بازبینی اعداد گزارش شده در سال ۱۹۶۴ اختلافات ناچیزی را نشان میدهد . برای کل انرژی ۱۶/۶ درصد ، پروتئین ۱۹/۴ درصد ، کلسیم ۱۵/۹٪ آهن ۲۰/۳ درصد ، ویتامین B₁ ۲۱/۹ درصد و برای نیکوتینیک اسید عددی معادل ۱۸/۵ درصد ذکر گردیده است . اعداد مشابهی که از گزارش سال ۱۹۶۳ جمع آوری شده باز هم تائید کننده ارزش غذایی نان است (۸۲) Dodds گزارشی بسیار جالب از جنبه های وسیع و دقیق تغذیه ای ارائه نموده که در - میان آنها احتیاج به افزایش تولید مواد غذایی ، مسائل خوراک و تغذیه در کشورهای توسعه نیافته ، کاربرد سموم دفع آفات و مسائل و مشکلات - ناشی از آن عنوان گردید .

او تاکید کرده است که اگر فعالیتهای آنزیمی بدن بخواهد بطور دقیق به کار خود ادامه دهد رژیم غذایی بایستی محتوی مقدار کافی از - ویتامین ها و پروتئین باشد .

پروتئین میتواند در تشکیل نوکلئوپروتئین ها موثر بوده و در نتیجه بر روی ژن های ارثی اثر داشته باشد بخاطر عدم تغذیه کافی ، کودکان آفریقا

به حالتی موسوم به Marasmus (تحلیل تدریجی بدن) دچار میگردند (که مربوط به عدم دریافت پروتئین و کربوهیدرات بمقدار کافی است) همچنین بیماری Kwashiorkor که صرفاً "بعلت کمبود دریافت پروتئین عارض می شود (حتی اگر مقدار مصرف کربوهیدرات هم خیلی پائین نباشد)

بنابراین طبیعی است که هر جا مسائلی در رابطه با تغذیه مدرن وجود داشته باشد بطور همیشگی غلات در آن نقش بازی می کنند .

جمعیت دنیا بصورت انفجار آمیزی رشد پیدا می کند . ازدیاد جمعیت سالانه هم اکنون حدود $65,000,000$ /- نفر است (سال ۱۹۶۷) درحالیکه چندی قبل این رقم تنها $25,000,000$ /- نفر بوده است در عرض ۳۰ سال آینده جمعیت دنیا بالای شش میلیارد نفر یعنی بیش از دو برابر جمعیت کنونی خواهد بود و بنابراین واضح است که دنیا ناچار به تولید مواد غذایی بیشتر است که این به معنی استفاده بیشتر از کودهای مصنوعی و مصرف مناسب سموم دفع آفات است که سبب تولید و عرضه بیشتر مواد غذایی خواهد بود .

فاجعه ناموفق شدن و از بین رفتن زراعت سیب زمینی در ایرلند سالهای ۱۸۴۰-۴۵ بعلت ابتلاء به آفت (*Phytophthora infestans*) امروزه میتوا^{ند} توسط روشهای کنترل حشرات و چک کردن مسائل مربوط به آن امکان حفظ جان میلیونها نفر را فراهم آورد گفته می شود که حشرات سالیانه حدود ۱۵ درصد از مواد غذایی تولید شده و انبار شده را از بین برده و یا مصرف میکنند بعضی از محققین حتی عددی نزدیک به ۳۰ درصد را در این مورد ذکر میکنند . حجم عظیم مواد غذایی انبار شده بوسیله (۸۲) Howe نیز تاکید گردیده است .

جدول مقایسه‌ای ارزش‌شان (به درصد) در رژیم غذایی روزانه فعلی

	مقدار انرژی	پروتین	کلسیم	آهن	ویتامین B ₁	پنکوتینیک اسید
شیر، کره و پنیر	۱۲/۷	۲۳/۱	۶۰/۸	۳/۸	۱۳/۱	۳/۷
سبزیجات	۷/۲	۸/۸	۵/۹	۱۷	۲۱/۳	۱۷/۹
نان	+++ ۱۶/۶	+ ۱۹/۴	++ ۱۵/۷	++ ۲۰/۴	++ ۲۲/۱	++ ۱۸/۷
گوشت	۱۵/۳	۲۶/۱	۲/۱	۲۸/۱	۲۴/۵	۳۹/۳
میوه	۲	۱	۱/۶	۴	۳/۳	۲/۸
غذاهای غله‌ای بغیر از نان	۱۵	۱۰/۱	۸/۱	۱۳/۴	۱۰/۶	۹/۸
شکر و مرباجات	۱۲/۴	-	۰/۳	۰/۹	-	۰/۱
چربی‌ها	۱۴/۴	۰/۲	۰/۳	۰/۶	-	۰/۴
تخم مرغ	۱/۹	۵/۱	۲	۶/۷	۳/۳	۰/۲
ماهی	۰/۹	۴/۷	۱/۷	۲	۰/۹	۳/۷

بهترین منبع درجه سوم + بهترین منبع درجه دوم ++ بهترین منبع +++
از نقطه نظر اقتصادی نان تقویت شده امروزی در انگلستان ارزانترین منبع انرژی، پروتئین، آهن، ویتامین B₁ و نیکوتینیک اسید و از نظر کلسیم هم ارزانترین منبع و هم ردیف قیمت لیبیات است.

وضعیت امروز با چند دهه گذشته بسیار متفاوت است غذائی که مورد مصرف میلیونها نفر از مردم در شهرهاست با یستی اغلب کیلومترها دورتر از محل مصرف تولید شود و این به معنی ذخیره سازی و استفاده از تکنیک های مختلف جهت جلوگیری از فساد و خرابی آنهاست ، آسیابانها و نانویان بعنوان مثال با مسئله استفاده از سموم دفع آفات مواجه اند . استفاده از افزودنی های شیمیائی بطور کلی اجتناب ناپذیر می نماید و بدین لحاظ وجوب اطمینان از اینکه این گونه مواد غذائی سالم و مطمئن هستند الزامی است .

تقویت کننده های آرد امکان تولید نان بهتری را فراهم می آورند در این حالت بهترین امکان استفاده از مواد اولیه طبیعی است ولی چنانچه مواد شیمیائی بکار گرفته شوند با یستی از بدون خطر بودن آنها اطمینان حاصل کرد

هرچند که استفاده از سموم و کودهای شیمیائی در مزارع و کشت های بزرگ الزامی است ولی همیشه مسئله جزء باقی مانده آنها که در حقیقت بعداً بعنوان افزودنی غذائی محسوب میشود وجود دارد این مسائل طبیعتاً " و بطور دقیق از جانب موسساتی نظیر " سازمان خواربار و کشاورزی جهانی " F A O و " سازمان بهداشت جهانی " W H O که وابسته به سازمان ملل هستند مورد توجه و مراقبت قرار می گیرند و هر کشوری نیز خود بطور مستقل سازمانهایی جهت اینگونه مراقبت ها دارد که بطور مثال " اداره مواد غذائی و داروئی " Food and Drug Administration و " اداره کشاورزی " Department of Agriculture در آمریکا و سازمانهای مشابه در کشور ما " انگلستان) که تحت نظر وزارت کشاورزی و شیلات و مواد غذائی " Ministry of Agriculture, Fisheries and Food فعالیت می کنند و در مورد انواع جلوگیری کننده ها از فساد مواد غذائی ، رنگها ، تقویت کننده های آرد ، سموم دفع آفات و غیره مراقبت و توجه لازم را می نمایند .

خوشبختانه هم اکنون در کشور دارای سازمانی بنام انجمن انگلیسی

تحقیقات زیست شناسی صنعتی هستیم
British Industrial Biological Research Association (B.I.B.R.A)
وجود این سازمان بدان علت است که آزمایشات مربوط به افزودنی های غذائی بسیار طولانی ، پرهزینه ، و نیاز به متخصصین پر تجربه و ماهر دارد .

برای کنترل این موارد و تعیین بی خطر بودن هر نوع افزودنی غذائی جلوگیری کننده از فساد ، آنتی اکسیدان ها مواد رنگی ، طعم های غذائی ، امولسیفایرها ، ثابت کننده ها و غیره نیاز به انجام آزمایشات مناسب و طراحی شده بوسیله متخصصین علوم تغذیه ، فیزیولوژیست ها ، بیوشیمیست ها ،

داروسازها ، آسیب شناس ها ، سم شناس ها و آمارگران است .

در متحده پادشاهی (بریتانیا) کنترل استفاده از سموم دفع آفات بصورت داوطلبانه با بوجود آوردن جدول اطلاعات سموم دفع آفات Notification of Pesticides Scheme که بعدها از سال ۱۹۶۴ بنام " جدول احتیاط و اطمینان از سموم دفع آفات " نامیده می شود . انجام میگیرد . تمامی سموم جدید یا فرمولاسیون های جدید باید به اطلاع یک شورای راهنمایی برسد . شواهد و مدارک سازنده سم در مورد سمیت ، خطرات برای استفاده کننده و مصرف کننده و خطرات برای حیات وحش به اطلاع شورا رسانده میشود و نظر شورا در مورد استفاده سالم از سم جدید اعلام میشود این نظرات بایستی بر روی برچسب ظرف محتوی سم بطور کامل چاپ شود بسیار مهم است که موارد زیرو تعاریف مربوط به آنها به خاطر سپرده شود این موارد که در انتشـارا F A O و WHO تحت عنوان " ارزیابی سمیت باقی مانده از سموم دفع آفات در مواد غذایی " گزارش گردیده بشرح زیر است .

- ۱- عامل غذایی (Food Factor) متوسط بخشی از کل رژیم غذایی که توسط غذای مورد بحث یا طبقه ای از مواد غذایی مورد بحث حاصل میشود .
  - ۲- میزان دریافت قابل قبول روزانه Acceptable Daily Intake
میزان دریافت مواد شیمیائی روزانه که براساس دانسته های ماکنسون در طول حیات فرد سلامت جسمی را مورد هیچگونه خطر جدی قرار ندهد و برحسب میلیگرم از ماده شیمیائی بر کیلوگرم از وزن بدن در روز مشخص میگردد . (mg/Kg / day)
  - ۳- سطح مجاز Permissible Level عبارتست از غلظت مجاز باقی مانده شیمیائی در غذا وقتی که برای اولین بار برای مصرف عرضه میگردد که از روی میزان دریافت قابل قبول روزانه و عامل غذایی و وزن متوسط مصرف کننده محاسبه میگردد و برحسب قسمت در میلیون از وزن غذای تازه مشخص میگردد .
  - ۴- تالرنس Tolerance : غلظت اجازه داده شده از باقی مانده های شیمیائی که در داخل مواد غذایی یا روی آن هنگام اولین عرضه برای مصرف موجود است و برحسب قسمت در میلیون مشخص گردیده و هیچگاه بزرگتر از سطح مجاز Permissible Level نبوده و معمولاً کوچکتر از آن است .
- داشتن شناخت و یک تعریف روشن از موقعیت ، مسائل مربوطه را واضح تر می نمایند به مقدار کافی کوشش شد که نشان داده شود اولاً - انجام عملیات مختلف بر روی مواد غذایی تحت شرایط نوین و خوب کامل

دارد و ثانياً " بایستی مراقبت کامل برای اطمینان از " استفاده بدون خطر " مواد غذایی بطور کامل و کافی انجام گیرد در این زمینه اقدامات " کمیته استاندارد مواد غذایی " کمیته افزودنی‌ها و آلودگی‌های - مواد غذایی " و سو کمیته‌های مختلف آنها و اقدامات هیئت‌های تحت نظارت " وزارت کشاورزی و شیلات و مواد غذایی " از اهمیت فوق العاده برخوردار است و این ضروری است که آسیابانها و نانویان در ارتباط و عمل نزدیک با این کمیته‌ها باشند .

با تمام این احوال و علیرغم تمامی مراقبت‌ها گاه و بیگاه مسائلی عنوان می‌شود که در رابطه با غلات به موازید زیر اشاره میشود .

برای مثال ادعا میشود که مصرف نان حاصل از آرد سفید سبب خرابی دندانها میشود . شواهدی در رابطه با همین موضوع قبلاً هم ذکر شد . مسئله خرابی دندانها بنظر میرسد که بستگی بسیار نزدیکی با رژیم غذایی داشته باشد اما در این مورد نظرات مختلفی اظهار میگردد و نظری که مقبولیت بیشتری دارد این است که بیماری بسبب عمل و اثر میکرو - ارگانیزمها بر روی کربو هیدرات‌هاست که تولید یک اسید حدواسط نموده و اثر این اسید موجب از بین رفتن کلسیم میضای محافظ دندان شده و بنا بر این دندانهای بدون محافظ مورد حمله قرار گرفته و خراب میشوند .

بنا بر دلایلی باور عده‌ای بر این بود که نان حاصل از آرد سفید برای اندانها مضر و سبب خرابی آنهاست در سال ۱۹۵۳ (۸۵) Fosdick تاکید نمود که بطور کلی نان در رابطه با خرابی دندانها بی ضرر بنظر میرسد اما کیک و شربنی‌جات مخصوص انواعی که شکر بکار رفته در آنها زیاد است سبب بیماری دندانها میگردد و مضرند .

(۸۶) Grenby با آزمایش بر روی موشهایی که رژیم غذایی آنها از ۶۶٪ ساکارز ۳۲ درصد پودر شیر چربی گرفته شده و ۲ درصد پودر جگر تشکیل شده بود نتایج بشرح ذیل بدست آورد .

رژیم غذایی فوق سبب خرابی در دندانها گردید ، اما جایگزینی گلوکز بجای ساکارز به میزان قابل ملاحظه‌ای از خرابی دندانها جلوگیری کرد . خرابی دندانها وقتی کمتر و حتی ب میزان بسیار ناچیزی رسید که نشاسته خام گندم جایگزین گلوکز گردید نتایج بطور کلی مخالف با نظرات قبلی بود که تاکید شده بود هم غذا و هم میکرو ارگانیزم‌ها بایستی در دهان موجود باشند تا خرابی دندان‌ها حادث گردد چون خرابی دندان در حیوانات آزمایشگاهی که از طریق معده تغذیه می شدند و یادر محیط‌های

بدون میکروپنگهداری می شدند و یا در سطحی که تمام میکروارگانسیمها بوسیله آنتی بیوتیک غیر فعال شده بودند مشاهده نگردیده بود استرپتوکوک میتواند علت و سبب حمله به مینای دندان باشد و شکرها بخصوص ساکارز سبب خرابی دندان هستند .

بهر جهت در آزمایشاتی که بر روی حیوانات آزمایشگاهی انجام گرفت ثابت شد که نان سفید بطور اخص سبب خرابی دندانها نیست هرچند که اغلب بعنوان - مسبب این امر توسط افراد بی اطلاع معرفی میشود .

مسئله خرابی دندانها بهیچ عنوان مسئله ساده ای تلقی نمیگردد ، اما اینکه نان حاصل از آرد سفید بعنوان یک عامل این خرابی محسوب گردد دارای هیج پشتوانه علمی در تحقیقات انجام شده که این نظریه را ثابت کند نیست .

مسئله عمومی دیگری که عنوان شده است و خصوصا " توسط Sinclair (۸۸) مورد بحث قرار گرفته مربوط به چربی در رژیم غذایی روزانه و مقدار کلسترول موجود در سرم خون است این مسئله مورد توجه آسیابانها ، نانویان و شیمی دانهای غلات است چربی گیاهی حاوی اسیدهای چرب اشباع نشده هستند و وقتی مورد مصرف قرار میگیرند تمایل به پائین آوردن سطح کلسترول خون دارند . - کلسترول بالا در سرم خون با عث انواع معینی از بیماریهای قلبی است اضافه کردن مواد اکسید کننده به آرد سبب اشباع شدن اسیدهای اشباع نشده میگردد و بنا بر این خاصیت کاهش در مقدار کلسترول را تنزل میدهد . اما کاهش در مقدار اسیدهای غیر اشباع با در نظر گرفتن مقدار مجاز مواد اکسید کننده اضافه شده به آرد بسیار ناچیز بوده و نمیتواند مسئله مهمی را در این رابطه ایجاد نماید . آزمایشاتی که اخیرا " بر روی مقدار اسیدهای چرب غیر اشباع موجود در رژیم غذایی انجام شده تاکید قبلی بر مفید بودن اینگونه اسیدهای چرب مانند لینولئیک اسید را که سبب کاهش حملات قلبی باشد نشان نمی دهد .

بالاخره شواهدی در مورد مصرف نان و ازدیاد وزن بدن و اثراتی که مصرف نان بر این مسئله دارد ارائه شده . بطور کلی این مطلب مورد قبول است که بهترین راه لاغری پائین آوردن مقدار مجموع دریافت کالری روزانه است در این مورد پروتئین و چربی با اندازه کربوهیدراتها مضر نیستند . کاهش در مجموع مقدار دریافتی غذای روزانه تقریبا " همیشه در لاغری موثر است اما این - مطلب به گذشته و تمرین قدرت اراده نیازمند است کسانی که رژیم لاغری میگیرند باید به این نکته مهم توجه کنند که مسئله آنقدر جدی نیست که فرضا " از - معاشرت با دیگران منع شوند بنا بر این باید روش متعارفی برای این کار انتخاب نمایند . هرچه رژیم غذایی انتخابی متعادل تر و طبیعی تر باشد در درازمدت اثر مطلوب تری بدست خواهد داد . در عمل ثابت شده که حذف نان و سیب زمینی بطور کامل غیر ضروری است هرچند که کم کردن آنها در رژیم غذایی روزانه

برای لاغری موثر است . حذف کامل نان در رژیم لاغری بسیار غیر نرمال بوده و
 عموماً " هرگز نمیتواند در دراز مدت دنبال شود .

یک روش مفید برای کم کردن مقدار نان مصرفی استفاده از نانهای سبک
 به جای نانهای خمیری و سنگین است . در این صورت با حجم مساوی مقدار نان
 کمتری مصرف می شود . مسائل مربوط به تغذیه بسیار زیاد و پیچیده هستند
 همانطور که در کتاب اصول تغذیه نوشته (۸۹) (Crampton and Lioyd)
 نشان داده شده و با درصدها مقاله علمی که همه هفته در تمامی دنیا منتشر
 و مبادله میگردد مورد بحث و تحقیق قرار میگیرند .

توجه شیمی دانهای غلات معطوف با این است که بطور مثال مسئله چگونگی آزاد
 شدن ویتامین های بخصوصی در غلات و محصولات غله ای را برای یک اظهار نظر صحیح
 بررسی نمایند این مسئله بوسیله (۹۰) Calhoun, Bechtel and Bradley
 که جدول قابل توجهی هم از وجود ویتامین های مختلف در گندم ، آرد و نان
 شامل شناخت بیشتر از بیوتین ، فولیک اسید ، کولین Choline و اینوسیتول
 Inositol و یا آمینوبنزواتیک اسید Para amino Benzoic Acid
 تهیه کرده اند مورد تاکید قرار گرفته است .

واضح است که امکان بحث درباره تمام موارد در این زمینه گسترده وجود
 ندارد ولی بهر جهت در رابطه با غلات حقایق پایه ای و اهمیت غلات در رژیم غذایی
 روزانه بقدر کافی توضیح داده شد .

REFERENCES

1. Horder, T., Dodds, C. E. and Moran, T., 1954. Bread. Published by Constable, London.
2. McCance, R. A. and Widdowson, E. M., 1946. Chemical Composition of Foods (Tables), Medical Research Council, H.M.S.O., London.
- 2A. Bender, A. E., 1963. Chem. and Ind., 1668.
3. Block, R. J. and Bolling, D., 1951. The Amino Acid Composition of Proteins and Foods: Analytical Methods and Results. C. C. Thomas, Springfield, Ill.
4. McCance, R. A. and Widdowson, E. M., 1960. The Composition of Foods Medical Res. Council Spec. Report—Series No. 297, H.M.S.O., London.
5. Tkacuk, R., 1966. Cereal Chem., 43, 207.
6. Meredith, P., Sammons, H. G., and Frazer, A. C., 1960. J. Sci. Fd. Agric., 320.
7. Lawson, D. D., 1954. Proc. of the Nutr. Soc., XIII, No. 2, 75.
8. Mellanby, E., 1925. Experimental rickets. The effect of cereals and their interaction with other factors of diet and environment in producing rickets. Med. Res. Council Special Report, No. 93.
9. Bruce, H. M. and Callow, R. K., 1934. Biochem. J., XXVIII, 512.
10. McCance, R. A. and Widdowson, E. M., 1935. Phytin in human nutrition. Biochem. J., XXIX, 2,694.
11. Mottram, J. C. and Palmer, N., 1937. Cereal Chem., XIV, 682.
12. Marrack, J. R., 1943. Food and Planning. Victor Gollanz Ltd., London.
13. Hay, J. G., 1943. Milling, CI, 66.
14. Royal Society Report on Availability of Nutrients with Changing Extractions 1916.
15. Brunton, T. L. and Tunnicliffe, F. W., 1897. On the relative digestibility of white and brown bread. St. Bartholomew's Hospital Reports, XXXIII, 157.
16. Snyder, H. Studies on bread and breadmaking. 1901 U.S. Dep. Agric. Exp. Sta. Bull., No. 101.
17. Snyder, H. Studies on the digestibility and nutritive value of bread. 1903 U.S. Dept. Agric. Exp. Sta. Bull., No. 126.
18. Snyder, H. Studies on digestibility and nutritive value of bread and macaroni. 1905 U.S. Dep. Agric. Exp. Sta. Bull., No. 156.
19. Hamill, J. M., 1911. Food Reports No. 14, 49 H.M.S.O.
20. Osborne, T. B. and Mendel, L. B., 1919. J. Biol. Chem. XXXVII, 557.
21. Baker, A. Z., Wright, M. D. and Drummond, J. C., 1937. J.S.C.I., LVI, 191.
22. Copping, A. M. and Roscoe, M. H., 1937. Biochem. J., XXX, 1,879.
23. Kent-Jones, D. W. and Bacharach, A. L., 1941. Chem. and Ind., 823.
24. Wright, M. D., 1941. Brit. Med. J. 689.
25. Cohen, H. *et al.* Report of the Panel on Composition and Nutritive Value of Flour, 1956. H.M.S.O., London.
26. Wright, N. C., 1941. Chem. and Ind. LX, 623.
27. Bacharach, A. L., 1941. Chem. and Ind., LX, 791.
28. Moran, T., and Pace, J., 1942. Nature, CL, 224.
29. Krebs, H. and Mellanby, K., 1942. Lancet, 319.
30. Wright, N. C., 1942. Lancet, 165.
31. Macrae, T. F., Hutchinson, J. C., Irwin, J. V., Bacon, J. S. D. and McDougall, E. I., 1942. J. Hyg. 423.
32. McCance, R. A. and Widdowson, E. M., 1947. J. Hyg. 59.
33. McCance, R. A. and Walsham, C. M., 1948. Brit. J. Nutr., II, 26.
34. Domestic Food Consumption and Expenditure, 1962. H.M.S.O., London.
35. Orr, J. B., 1936. Food, Health and Income. Macmillan and Co. Ltd., London.
36. Crawford, W. and Broadley, H., 1938. The People's Food. William Heinemann Ltd.
37. McCance, R. A. and Widdowson, E. M., 1942. J. Physiol. CI, 304.
38. Widdowson, E. M., 1941. Nature, CXLVIII, 219.
39. Widdowson, E. M., 1956. Chem. and Ind. 1,497.
40. Pringle, W. J. S. and Moran, T., 1942. J.S.C.I., LXI, 108.
41. Mellanby, E., 1944. Nature, CLIV, 394.
42. Pringle, H., Reynolds, R. A. and Jessop, W. J. E., 1943. J. Med. Assoc., Eire No. 1.
43. Croasdaile, H. V., Collis, W. R. F., Pringle, H. and Jessop, W. J. E., 1943. J. Med. Assoc. Eire, No. 2.

44. Grove-White, M. L., Sheehan, N. E., Collis, W. R. F., Pringle, H., Reynolds, R. A., Douglas, S. and Jessop, W. J. E., 1945. *J. Med. Assoc. Eire*. Dec. 159.
45. Hay, J. G., 1942. *Cereal Chem.* XIX, 326.
46. Hinton, J. J. C., 1942. *J.S.C.I.*, LXI, 143.
47. Hinton, J. J. C., 1944. *Biochem. J.*, XXXVIII, 214.
48. Ward, A. H., 1943. *Chem. and Ind.*, LXII, 11.
49. Somers, G. F., Coolidge, M. H., Hamner, K. C., 1945. *Cereal Chem.* XXII, 333.
50. Somers, G. F., Coolidge, M. H., 1945. *Science* CI, 98.
51. Jackson, S. H., Doherty, A. and Malone, V., 1943. *Cereal Chem.* XX, 551.
52. Moran, T. and Drummond, J. C., 1945. *Lancet*, 698.
53. Bacharach, A. L., 1942. *Chem. and Ind.* 57.
54. Amos, A. J. and Kent-Jones, D. W., 1942. *Chem. and Ind.*, 79.
55. Kent-Jones, D. W., 1945. *Proc. Nutr. Soc.* IV, 14.
56. Drummond, J. C. and Moran, T., 1940. *Nature* CXI.VI, 117.
57. Kent-Jones, 1949. Cantor Lecture, Royal Soc. of Arts. Reprinted 1950. *J. Roy. Soc. of Arts.* XCVIII, 150.
58. Richards, M. B., 1945. *Brit. Med. J.*, I, 433.
59. Hinton, J. J. C., Peers, F. G. and Shaw, B. 1953. *Nature* CLXXVII, 993.
60. Booth, R. G., 1940. *J.S.C.I.*, LIX, 181.
61. Downs, D. E. and Cathcart, W. H., 1941. *Cereal Chem.* XVIII, 796.
62. Young, Wadham, Harris and Clements, F. W., 1941. Sept. 12th Sess. Nat. Health and Res. Council (Austral.), App. II.
63. Johansson, H., and Rich, C. E., 1942. *Cereal Chem.* XIX, 308.
64. Hoffer, A., Alcock, A. W. and Geddes, W. F., 1944. *Cereal Chem.* XXI, 524.
65. Fraser, J. R., 1951. *J. Sci. Fd. Agric.* II, 193.
66. Kik, M. C. and Van Landingham, F. B., 1943. *Cereal Chem.* XX, 563.
67. Conner, R. T. and Straub, G. J., 1941. *Cereal Chem.* XVIII, 671.
68. Kodicek, E., 1945. *Proc. Nutr. Sci. (Discussion)*, IV, 22.
69. Barton-Wright, E. C., 1942. *Nature* CXLIX, 696.
70. Andrews, J. S., Boyd, H. M. and Terry, D. E., 1942. *Cereal Chem.* XIX, 55.
71. Swaminathan, M., 1942. *Ind. J. Med. Res.* XXX, 23.
72. Barton-Wright, E. C., 1944. *Biochem. J.* XXXVIII, 314.
73. Tepley, L. J., Strong, F. M. and Elvehjem, C. A., 1942. *J. Nutr.* XXIV, 167.
74. Andrews, J. S., Boyd, H. M. and Gortner, W. A., 1942. *Ind. Eng. Chem.* XIV, 663.
75. Bailey, C. H., 1944. *Constituents of Wheat and Wheat Products.* Rheinbold Pub. Co., New York.
76. Siegal, L., Melnick, D. and Oser, B. L., 1943. *J. Biochem.* CXLIX, 361.
77. Post War Loaf Report, 1945. H.M.S.O.
78. Report on Newfoundland Experiment, 1949. *Canad. Med. Assoc. J.* April.
79. Widdowson, E. M. and McCance, R. A., 1954. *Medical Research Council Special Series Report No 287.*
80. Report of the Panel on Composition and Nutritive Value of Flour, M9, 1956. H.M.S.O. (Cmd. 9757).
81. Kent-Jones, D. W., 1956. Presidential Address Royal Institute of Chemistry. *J. Royal Instit. of Chemistry*, May 1956.
82. **Dodds, E. C.** Technical Lecture on Nutrition. Reprinted Annual Report Nat. Assoc. British
83. Howe, R. W., 1965. *Nutr. Abstracts and Reviews*, Vol. 35, April, 285.
84. F.A.O. and W.H.O. Evaluation of the Toxicity of Pesticides Residues in Food, 1953. (Obtainable H.M.S.O., London.)
85. Fosdick, L. S., 1953. *Aust. Baker*, October, 19.
86. Grenby, T. H., 1963. *Arch. oral Biol.*, 8, 27.
87. Grenby, T. H., 1964. *Bull. Res. Assoc. British and Irish Millers* Oct. (Paper read before Roy. Soc. Health).
88. Sinclair, H. M., 1956. *Lancet* 270 (i), 381.
89. Crampton, E. W. and Lloyd, L. E. *Fundamentals of Nutrition.* W. H. Freeman and Co., San Francisco and New York.
90. Cathoun, W. K., Bechtel, W. G. and Bradley, W. B., 1958. *Cereal Chem.* 35, 350.

44 Grove-White, M. L., Sheehan, N. E., Collins, W. R. F., Pringle, H., Reynolds, R. A., Douglas,
 2 and Wood, W. J. E. 1942. J. Mol. Assoc. 1: 139.

45 Day, J. G. 1942. Great Britain XIX 325.

46 Hinton, J. C. 1942. J. Mol. Assoc. 1: 139.

47 Hinton, J. C. 1942. Biochim. J. XXXVIII, 141.

48 Ward, A. H. 1942. Chem. and Ind. LXII, 11, 1942.

49 Adams, O. F., Coulter, M. H., Hapgood, K. C., 1942. Great Britain XIX 325.

50 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

51 Jackson, H. L., 1942. Great Britain XIX 325.

52 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

53 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

54 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

55 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

56 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

57 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

58 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

59 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

60 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

61 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

62 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

63 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

64 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

65 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

66 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

67 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

68 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

69 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

70 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

71 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

72 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

73 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

74 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

75 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

76 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

77 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

78 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

79 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

80 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

81 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

82 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

83 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

84 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

85 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

86 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

87 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

88 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

89 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

90 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

91 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

92 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

93 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

94 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

95 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

96 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

97 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

98 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

99 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.

100 Adams, O. F., Coulter, M. H., 1942. Great Britain XIX 325.